

Návrh opatření na zvýšení bezpečnosti osob a majetku na stadionech

Bc. Radim Kamenčák

Diplomová práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Bc. Radim Kamenčák
Osobní číslo:	L19777
Studijní program:	N1032A020002 Bezpečnost společnosti
Specializace:	Ochrana obyvatelstva
Forma studia:	Prezenční
Téma práce:	Návrh opatření na zvýšení bezpečnosti osob a majetku na stadionech

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte literární rešerši k problematice bezpečnosti osob a majetku na sportovních stadionech.
2. Identifikujte aktiva a hrozby v souvislosti s problematikou bezpečnosti osob a majetku na sportovních stadionech.
3. Za využití vybrané softwarové aplikace proveďte analýzu rizik zvoleného sportovního stadionu.
4. Na základě provedené analýzy navrhnete a prezentujete opatření pro zvýšení bezpečnosti zvoleného sportovního stadionu.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. FAGEL, Michael J. a Jennifer L. HESTERMAN, ed. *Soft targets and crisis management: what emergency planners and security professionals need to know*. Boca Raton: CRC Press, Taylor & Francis Group, 2017. ISBN 9781498756327.
2. HESTERMAN, Jennifer L. *Soft target hardening: protecting people from attack*. Boca Raton: CRC Press, Taylor & Francis Group, 2015. ISBN 9781482244212.
3. LUKÁŠ, Luděk. *Bezpečnostní technologie, systémy a management*. Zlín: Radim Bačuvčík – VeRBuM, 2015. ISBN 978-80-87500-05-7.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Petr Svoboda, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2021**

Termín odevzdání diplomové práce: **6. května 2022**

L.S.

---

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

---

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 1. prosince 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 6.5.2022

Jméno a příjmení studenta: Bc. Radim Kamenčák

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce se věnuje problematice zajištění bezpečnosti osob a majetku na fotbalových stadionech. Jejím cílem je zmapovat problematiku zajištění bezpečnosti osob a majetku na fotbalových stadionech, s akcentem na formulaci v praxi implementovatelných opatření v této oblasti. V teoretické části text představuje pojmy, jako je dav, agrese nebo násilí, dále se věnuje problematice chuligánství v České republice i ve světě, stejně jako legislativnímu ukotvení bezpečnosti na fotbalových stadionech z globálního i lokálního hlediska. V praktické části práce je pak vytvořena modelová situace fotbalového utkání s vysokou účastí, pro jejíž požadavky jsou vytvořena konkrétní opatření, která by bylo nutné implementovat v praxi za účelem zajištění bezpečnosti osob a majetku na konkrétním utkání. Vypracována je SWOT analýza, která je doplněna krátkým dotazníkovým průzkumem mezi návštěvníky fotbalových utkání. Výstupem práce jsou jasná doporučení pro zlepšení současné praxe.

Klíčová slova: bezpečnost, fotbal, hooligans, opatření, stadion, výtržnictví

ABSTRACT

The diploma thesis deals with the issue of ensuring the safety of people and property in football stadiums. Its aim is to map the issue of ensuring the safety of people and property in football stadiums, with an emphasis on the formulation of measures that can be implemented in practice in this area. In the theoretical part, the text presents concepts such as crowd, aggression or violence, it also deals with the issue of hooliganism in the Czech Republic and in the world, as well as the legislative anchoring of security in football stadiums from a global and local perspective. In the practical part of the work is then created a model situation of a football match with high participation, for the requirements of which specific measures are created that would need to be implemented in practice to ensure the safety of persons and property at a particular match. A SWOT analysis is developed, which is supplemented by a short questionnaire survey among visitors to football matches. The output of the work are clear recommendations for improving current practice.

Keywords: security, football, hooligans, measure, stadium, riot

„Někteří lidé si myslí, že fotbal je otázkou života a smrti. To já odmítám. Můžu vás ujistit, že je mnohem důležitější.“

Bill Shankly

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 VYMEZENÍ POJMŮ	11
1.1 AGRESE, KONFLIKT, NÁSILÍ, DAV.....	11
1.2 SPORT A SPORTOVNÍ DIVÁCTVÍ.....	14
1.3 TYPOLOGIE NÁVŠTĚVNÍKŮ FOTBALOVÝCH UTKÁNÍ.....	16
1.4 FOTBALOVÍ HOOLIGANS.....	18
2 LEGISLATIVNÍ UKOTVENÍ BEZPEČNOSTI NA STADIONECH	21
2.1 MEZINÁRODNÍ NORMY	21
2.2 PRÁVNÍ PŘEDPISY ČESKÉ REPUBLIKY	22
3 ANALÝZA STÁVAJÍCÍHO ZPŮSOBU ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI OSOB A MAJETKU NA FOTBALOVÝCH STADIONECH	26
3.1 OPATŘENÍ UEFA A FIFA.....	26
3.2 FYZICKÁ A TECHNICKÁ OCHRANA	31
3.3 TRENDY V OBLASTI ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI NA STADIONECH.....	31
3.4 SUBJEKTY ZAŠTIŤUJÍCÍ BEZPEČNOST FOTBALOVÝCH UTKÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE.....	33
II PRAKTICKÁ ČÁST	39
4 PROSTŘEDÍ A ZÁZEMÍ STADIONU SK BŘEZŮVKY	40
4.1 MODELOVÁ SITUACE.....	40
4.2 SWOT ANALÝZA	41
4.3 DOTAZNÍKOVÝ PRŮZKUM.....	51
4.4 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ PRŮZKUMU	53
5.1 OBECNÁ DOPORUČENÍ	56
ZÁVĚR	59
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	61
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	65
SEZNAM OBRÁZKŮ	66
SEZNAM TABULEK	67
SEZNAM GRAFŮ	68
SEZNAM PŘÍLOH	69

ÚVOD

Předložená diplomová práce se zabývá problematikou návrhů opatření pro zvýšení bezpečnosti na fotbalových stadionech. Toto téma jsem si jako autor práce zvolil z důvodu vlastní zainteresovanosti v této oblasti, kdy se sám aktivně angažuji právě na fotbalovém stadionu SK Březůvky a jedná se o sport mé osobě blízký.

Tato práce je rozčleněna na dvě části, teoretickou a praktickou. V první části je nejprve položen teoretický základ sestavený z informací získaných z odborných zdrojů zkoumajících tuto oblast. Řádná definice jednotlivých pojmů je pro pochopení ostatních částí práce stěžejní. Jsou zde proto představeny nejdůležitější z nich a souvislosti, se kterými bude dále pracováno, a jejichž znalost bude hrát roli i v rámci praktické části textu. Čtenář je nejprve seznámen s definicí agrese, násilí, davu, nebo sportu či sportovního diváctví. Následně bude mimo jiné představena typologie návštěvníků fotbalových utkání s akcentem na tzv. chuligány, které lze považovat za jednu ze stěžejních hrozeb, bereme-li v potaz bezpečnost na fotbalových stadionech. Druhá kapitola se pak zaměřuje na legislativní ukotvení bezpečnosti na stadionech, a představuje jednotlivé legislativní dokumenty, které se zkoumanou problematikou v českých i světových podmínkách souvisí. Ve třetí kapitole pak jsou popsány aktuální způsoby zajištění bezpečnosti na fotbalových stadionech užívané v praxi v posledních letech.

Praktická část předložené diplomové práce je zaměřena na analýzu konkrétních opatření, která by bylo nutné zavést v případě, že by fotbalový stadion nižší třídy SK Březůvky hostil fotbalové utkání prvoligového formátu. Cílem praktické části práce je tedy analyzovat současný stav zajištění bezpečnosti na konkrétním fotbalovém stadionu nižší třídy, a navrhnout prakticky realizovatelná opatření, která by bylo nutné implementovat za účelem zajištění bezpečnosti v případě konání prvoligového fotbalového utkání s účastí velkého množství diváků. Součástí tvorby tohoto projektu je nejprve popis současného prostředí a zázemí klubu nižší kategorie. Poté jsou pomocí SWOT analýzy vymezeny konkrétní silné a slabé stránky, stejně jako rizika a hrozby. Pro získání co nejkomplexnějšího pohledu na zkoumanou oblast je proveden rovněž krátký průzkum formou dotazníkového šetření, mezi návštěvníky fotbalových utkání první ligy a nižší fotbalové soutěže, za účelem zjistit míru pocíťované bezpečnosti ze strany diváka na jednotlivých stadionech. Následně budou navržena konkrétní opatření, která by bylo nutné

implementovat pro účely zajištění bezpečnosti všech zúčastněných osob na modelovém utkání.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ POJMŮ

V této kapitole budou definovány jednotlivé pojmy, důležité a užívané v celém následujícím textu, a jejich jednoznačný výklad je proto velmi důležitý. Nejprve se budeme věnovat násilí a agresi, nebo sportu a problematice sportovního diváctví. Poté bude vysvětlena typologie návštěvníků sportovních utkání, s akcentem na fotbalové „chuligány“.

1.1 Agrese, konflikt, násilí, dav

Pojmy jako je agrese a násilí mohou být používány jako synonyma, nicméně existuje mezi nimi rozdíl, který bude níže popsán.

Konrad Lorenz definuje agresi jako instinktivní útočné chování vůči příslušníkům vlastního druhu (Hajduk, 2009).

Fotbaloví výtržníci instinktivně brání své teritorium na tribuně před hostilným chováním jiných skupin. Toto chování pro ně znamená prokázání jejich síly a moci, snahu vyprovokovat stejné chování u svých protivníků. Při fotbalových výtržnicích můžeme sledovat jejich „instinkt“ nebo naučenou roli agresivního a násilného chování a jednání při jakýchkoli (i když i minimálních) projevech obdobného chování z druhé strany. Vzniká zde konflikt dvou nebo více proti sobě stojících skupin, jejichž jednání vedou jejich protichůdné názory a motivace, sledujících své cíle (Kasal, 2013).

Jitka Oravcová definuje interpersonální konflikt jako *„setkání dvou protichůdných názorů, cílů, přání, hodnot, postojů, motivů dvou nebo více různých lidí, jednotlivce a skupiny nebo dvou skupin.“* (Oravcová, 2004, s. 290).

Vznik konfliktu vyvolává reakci kognitivního zpracování aktuální situace v podobě útoku nebo útěku. Situaci vyhodnotí podle různých hledisek, na základě kterých se rozhodnou pro reakci útěku nebo útoku aby jejich jednání přineslo požadovaný výsledek. Útok může mít několik podob od slovních nářeků až po fyzické napadení osoby nebo skupiny osob. Podle Bandury vzniká agresivní chování, protože lidé buď napodobují určitý model chování nebo pozorováním zjistili, že násilné chování se vyplácí (Bandura, 1977).

Dollard zase chápe agresivní chování jako výsledek frustrace, kdy jednatel nedokáže dosáhnout stanoveného cíle a jeho snaha se rozplyne v důsledku vnějších překážek (Dollard, 1939).

Agresivní chování je velmi úzce spjato s násilným chováním. Třeba je podotknout, že násilné chování je projevem agrese, ale agrese představuje širší termín, takže ne každá agrese je násilná.

Násilí je definováno jako extrémní agrese, která poškozují cílovou osobu (Kollárik, 2004).

V případě fotbalových chuligánů, v návaznosti na téma této práce, se můžeme setkat se dvěma typy agrese, které se mohou přetransformovat na násilné chování:

1. Hostilní agrese, která je impulzivní, spontánní. Není předem promyšlená a představuje neplánovanou reakci na určitý podnět. Nazývá se také afektivní nebo reaktivní.
2. Instrumentální agrese, která již vyžaduje delší plánování a promyšlení dosažení cíle, čili ublížení jiné osobě, resp. skupině osob. Říká se jí i proaktivní agrese. Toto chování představuje naučený vzorec chování. Oravcová říká, že *„dítě si osvojí vzorce agresivního chování, zejména pokud vyrůstá v prostředí, kde je agresivní chování odměňováno, kde se stalo běžnou normou chování.“* (Oravcová, 2004, s.202)

Také na fotbalových zápasech si mladí chlapci a muži osvojují tento model chování, který reprezentují již „zkušení“ chuligáni. Agresivní a hostilní chování je během fotbalových zápasů, ale i při konfliktních utkáních dvou znepřátelených klubů pozitivně oceňováno a lídři skupiny, kteří prokazují největší míru aktivity, získávají v této sociální skupině prestiž a vyšší sociální status. Získaný status je jednotlivci připsán ostatními a vzbuzuje u nich autoritu a respekt, ale také je jednatel může získat za specifické činy, které tato skupina pozitivně hodnotí. Jednatel, se získanou autoritou má značný vliv na ostatní skupinu a může ji vést k určitému chování. Autor Milgram tento jev vysvětluje jako podléhání jednotlivců vlivu autority poslušností, kvůli:

- Snaze dosáhnout odměny nebo se vyhnout trestu
- Tendenci napodobovat autoritu
- Ztotožnění se s autoritou
- Přenášení odpovědnosti, ztrátě odpovědnosti za vlastní jednání (Oravcová 2004).

Budeme-li se soustředit na násilné projevy návštěvníků sportovních událostí, mohou být tyto zaměřeny na všechny zúčastněné osoby, jako jsou fanoušci, hráči, policisté, trenéři a podobně. Pro účely této práce pak budeme pojem násilí chápat jako označení fyzické agrese i rasistických a xenofobních projevů či celkové nesnášenlivosti. Existují určité rysy a způsoby davového chování, které se objevují i u diváků na těchto sportovních událostech, a které jsou velmi typické. Za dav jsou označována shromáždění lidí, u kterých není možné identifikovat jednotné společné znaky, jako je druh jejich zaměstnání, státní příslušnost, pohlaví, a v potaz není brána ani náhoda, díky které se setkali a dav utvořili. Hovoří-li se o fotbalových zápasech, zde nelze uvést, že by se jedinci setkali náhodou, jelikož se všichni sešli na jednom místě za stejným cílem, kterým je sledování fotbalového utkání. Postoje jednotlivých návštěvníků takových utkání však mohou být velmi různé. Davy je možné rozčlenit do několika typů (LeBon, 2016).

Podle autora LeBona (2016) dav nepředstavuje jen určitý druh shromáždění lidí, ale disponuje vlastnostmi, které jsou pro něj zcela typické (LeBon, 2016).

Jedinci, kteří jsou na určitou dobu členy davu vykazují určité znaky, jako je ztráta osobní identity díky nabytí pocitu kolektivního vědomí, které se upíná na jeden konkrétní cíl, například politické nebo sportovní povahy. Dav je místo, v němž jedinec nalézá zcela nový pocit moci, a jeho smysl pro individuální spravedlnost, a společenské normy chování a jednání, které doposud uznával mizí, a místo nich jsou nastoleny cíle a myšlenky davu. Dav jedinci díky nově nabyté anonymitě poskytuje moc, anonymitu a odpovědnost za své činy. Dle LeBona existuje v rámci davu zcela specifický typ náказы, kterou označuje za náказu činy nebo myšlenkovými pochody davu. Tento druh náказы pak prostupuje velmi rychle celým davem. Veškeré osobní pocity nebo zájmy ustupují, a jsou zcela podřízeny zájmům a cílům davu. V běžném životě však lidé tímto způsobem vůbec nejednají, ba naopak se snaží individuálně prosazovat své vlastní osobní hodnoty, cíle nebo zájmy (Le Bon, 2016).

K dalším davovým charakteristikám pak patří například to, že člen davu mnohdy nabývá stavu vykazujícího prvky hypnózy. Člen davu je tedy v pozmeněném stavu vědomí, které je snadno ovlivnitelné a velmi citlivé na vnuknutí jakýchkoliv myšlenek, se kterými dav souzní. Stěžejní myšlenkou davového chování je to, že někteří jedinci jsou schopní určitým formám sugesce odolávat, zatímco jiní, kteří jsou v tomto směru slabší, jí schopni odolat nejsou. V těchto případech jsou upozadovány osobnostní stránky jedince,

jako je jeho dosažené vzdělání, žebříček společenských norem a hodnot, které sám osobně uznává a podobně. Stěžejním rysem, co se skladby davu týče je fakt, že těch jedinců, kteří by byli schopni odolat davové sugesci je minorita, která se nakonec podřídí majoritě těch, kteří proti davové sugesci odolní nejsou. Davovému chování není z tohoto důvodu možné nijak zamezit (Le Bon, 2016).

Davové chování je determinované danou specifickou situací a z ní vyplývajícího emocionálního tlaku. Rozvoj hromadného chování je podmíněn situacemi, osobnostmi, sociálními interakcemi. Základní předpoklad pro vznik hromadného chování je shromáždění více jedinců na určitém místě, čase, se stejným cílem (no představy o jeho dosažení se mohou lišit) a vůlí na dosahování cíle společně participovat. LeBon vymezil vlastnosti davu:

1. Popudlivost, proměnlivost a dráždivost, kdy dav ovládají rozličné vlivy a na dráždivé podněty může reagovat agresivně.
2. Lehkovážnost a sugestibilita, které jsou determinovány a lehkovážným chováním.
3. Přehnanost a zjednodušení citů v davu – v davu se jednotlivci chovají v extrémní podobě – reakce jsou prudké a často jednají tak, jako by za běžných okolností nejednali.
4. Nesnášenlivost, autoritativnost a konzervativnost – dav se drží svých vlastních názorů, uvědomuje si svou sílu, a proto odmítá diskusi.
5. Mravnost davu, kdy je dav schopen ať už extrémně agresivních činů, či naopak nezištných činů (Oravcová, 2004).

Chování skupiny výrazně ovlivňuje jedna vůdcovská osobnost, která tvoří integrální součást skupiny (Oravcová, 2004).

1.2 Sport a sportovní diváctví

Sport je součástí života lidstva již od dob antického Řecka. Lidé se aktivně zapojují do sportovních činností nebo se stávají pasivními účastníky různých klání. K neznámějším kolektivním hrám patří právě fotbal. Je to nejpopulárnější sport na světě, který si získal srdce milionů lidí. Fotbal spojuje lidi a poskytuje pocit sounáležitosti a totožnosti. Je to nepřetržitá sportovní zábava, která vnáší do našich životů časový řád a je zdrojem nekonečných diskusí.

Z terminologického hlediska sport (z původ. latinského *disportare*) znamená bavit se, strávit příjemně volný čas. Jedná se o soutěžní činnost, která je zaměřena na dosahování výkonů. Sport jako objektivní realita, představuje také významný společensko-sociální jev s rozmanitými vazbami na jednotlivé oblasti společenského života, stejně jako rozsáhlé mezinárodní sportovní a olympijské hnutí. Podstatou, jádrem sportu je aktivní sportovní činnost realizovaná v jednotlivých odvětvích sportu, jako jsou sportovní příprava, sportovní soutěž, sportovní výkon. Sportovní soužení jako zvláštní forma unifikovaného porovnávání výkonů s přesně vymezenými podmínkami, pravidly a zásadami *fair play*, poskytuje kulturní, estetické zážitky a realizaci nejen soutěžícím, ale i sportovním divákům. Historicky se utvořily a v současnosti existují dvě principiálně rozdílné koncepce sportu:

- a) sport se zaměřením na rekreační pohybovou aktivitu, v současnosti nazývaný jako sport pro všechny,
- b) sport se zaměřením na výkon. Ve světě se v současnosti nejvýrazněji prosazuje vrcholový sport zaměřený na dosahování absolutně maximálních výkonů (Glesk, 2000).

Sportovní diváctví je stejně staré jako sport samotný. Sport vždy byl pro diváka napínavou a vzrušující zábavou. Diváctví ve všech historických obdobích představovalo neodmyslitelnou součást každé sportovní činnosti, soutěže, závodu nebo hry. Nejedna sportovní událost byla pořádána výhradně pro účely pobavení diváka. Sportovního diváctví v sobě obnáší zejména bažení po emocionálních a velmi silných zážitcích (Slepička, 1990).

Emoce však mohou někdy způsobit, že dojde k jednání, které není v souladu se společenskými normami, a to zejména v případech, kdy někteří fanoušci nalézají oblibu v násilném jednání, díky kterému si vybíjejí své emoce a nahromaděnou agresi na v prostředí fotbalových stadionů. Dokonce se někteří z nich ve svém násilném jednání neomezují výhradně na prostředí fotbalových stadionů, ale ničí v podstatě vše, co jim cestou z nebo na stadion přijde do cesty, ať už jsou to dopravní prostředky, veřejná prostranství a jejich vybavení, nebo restaurační zařízení a podobně. Někteří návštěvníci sportovních utkání v tomto způsobu chování, jako je vandalismus a výtržnictví našli zalíbení, a našli v něm smysl své účasti na fotbalovém zápase nebo jiném sportovním utkání. Výsledek konkrétního utkání, nebo jeho průběh pro ně mnohdy není vůbec důležitý. Fotbalové stadiony jsou pak často jakýmsi útočištěm pro jedince, kteří nesledují zápas, a vybuřují, nebo se slovně snaží rozdráždit dav k agresivnímu chování, konfliktům, výtržnictví a podobně. Sport jde v tuto chvíli v jejich očích zcela stranou, a do popředí se

dostává touha vyvolat agresivní chování davu. U těchto individuí se jedná o způsob, kterým ze sebe vydávají nežádoucí nahromaděnou energii a působí jim pocit uspokojení. Mnohdy jsou tito jedinci nějakým způsobem jinak deprivováni, kdy například nedisponují stálou prací, nebo se řadí k určité sociálně vyloučené skupině stejně deprivovaných jedinců, a navenek se pak společně projevují tímto agresivním a násilným způsobem. Sportovní utkání je pak pro tyto jedince pouhou záminkou k tomu, aby se setkali a mohli se vzájemně s jinými skupinami obdobně deprivovaných jedinců fyzicky a verbálně napadat (Slepička, 1990).

Fotbal je kolektivním sportem, jehož stěžejním symbolem je trávník a míč. Fotbalisté jsou pak svými fanoušky mnohdy až uctíváni, a pravidelně jsou součástí místního i světového zpravodajství napříč všemi existujícími mediálními kanály. Bohužel se však současně jedná o sport, který je nejintenzivněji propojen s diváckým násilím. Za časté lze však označit i potyčky fanoušků ledního hokeje (Slepička, 1990).

1.3 Typologie návštěvníků fotbalových utkání

Příslušnost fanouška k určitému sportovnímu klubu nebo týmu lze vyjádřit celou řadou způsobů. Stejně pestrá pak může být i paleta důvodů k návštěvě konkrétního sportovního klání konkrétním jedincem. Autoři knihy „Fotbaloví chuligáni“ (Mareš, Smolík, Suchánek, 2004) dělí návštěvníky fotbalového utkání na tři skupiny, které rozdělují zaryté fanoušky od prostých návštěvníků utkání, které je možné označit spíše za neutrální. Konkrétně se jedná o tyto tři typy návštěvníků fotbalových zápasů:

- Divák
- Fanoušek
- Výtržník (Mareš, Smolík, Suchánek, 2004).

Nyní budou jednotlivé skupiny těchto fanoušků charakterizovány detailněji.

Fotbalový divák

Důvodem jeho návštěvy je vidět fotbalové utkání. Není u něj přítomna citová angažovanost nebo pocit příslušnosti ke konkrétnímu fotbalovému klubu. Pouze přihlíží dění na stadionu. Konečný výsledek utkání pro něj není důležitý, nefandí ani jednomu ze zúčastněných týmů. Důležitější je pro něj plynulost a zajímavost samotného utkání, hráčské umění fotbalistů a vizuální zážitek ze sledování průběhu hry. U tohoto typu diváka lze identifikovat stejná očekávání od utkání, jako například při divadelním představení.

Nedisponuje žádnými oděvy označujícími sympatie ke konkrétnímu týmu nebo klubu. Jeho postoj je zcela neutrální, avšak není nemožné, že si v průběhu zápasu vytvoří sympatie k jednomu z týmů, popřípadě ke konkrétnímu hráči, kterému začne pasivně fandit (Mareš, Smolík, Suchánek, 2004).

Fotbalový fanoušek

Fotbalového fanouška je velmi jednoduché identifikovat, stejně jako to, kterému klubu nebo týmu patří jeho sympatie. Tímto se diametrálně odlišuje od výše popsaných neutrálních návštěvníků sportovních utkání. Fanoušek vlastní oblečení nebo doplňky v barvách jejich oblíbeného týmu, které si na sebe při příležitosti utkání obléká a veřejně tak dává najevo své sympatie. Konkrétně se jedná o rukavice, čepice, šály, mikiny nebo dresy s logy a barvami konkrétního klubu. Často si také malují na obličej vlajky nebo barvy jejich týmu. Svůj klub podporují i zvukové, kdy používají hudební nástroje, jako jsou bubny či trubky a další hlučné předměty, které používají k podpoře jejich oblíbeného týmu (Mareš, Smolík, Suchánek, 2004).

Jednotlivé skupiny fotbalových fanoušků pak mohou vzájemně cítit rivalitu, jelikož každý, kdo podporuje nějaký sportovní tým si přeje, aby byl právě jeho oblíbený klub nebo tým vítězem a dobře se mu dařilo. Existuje skupina fanoušků, které je možné označit za fanatické. V takovém případě se jedná o jedince, kteří disponují ochotou obětovat neobvyklé množství energie, času ale i prostředků k tomu, aby podpořili svůj tým, a to mnohdy i na úkor svého osobního života a rozvoje (Zrůstová, 1996).

Fotbalový výtržník

Cílem návštěvy fotbalového utkání je pro tyto jedince diametrálně odlišný než u předchozích dvou skupin. Fotbalový výtržník navštěvují sportovní klání za účelem vyvolat nepokoje, agresi, násilí, výtržnictví a podobně. Jejich zájem o sport, jeho průběh a výsledek je zcela minimální, dalo by se říci, že vůbec žádný. Tito jedinci cítí jistou míru ztotožnění se s daným fotbalovým týmem nebo klubem, a sami sebe považují za onen klub, jsou ve své mysli jeho ztělesněním, a bitka se stejně smýšlející skupinou fandící soupeři je pro ně meritem celého utkání. V těchto bitkách nalézají smysl svých životů. Nežřídká se stává, že tomuto typu návštěvníků se nepodaří dojít až na samotný zápas, protože jsou buď zatčeni nebo hospitalizováni už v průběhu cesty na něj. Toto je však přínosem pro diváky a

fanoušky, kteří sportovní klání navštěvují právě kvůli hře jako takové (Mareš, Smolík, Suchánek, 2004).

Výtržníci rovněž organizují předem smluvené bitky na odlehlých místech nebo parcích. Jejich cílem je vzájemná rvačka bez přítomnosti policie a jiných rušivých elementů. Jde jim pouze o konflikt samotný, který je pro ně důkazem jejich věrnosti. V těchto případech je v praxi samotnými výtržníky implementován velmi komplikovaný komunikační a organizační systém za účelem eliminovat možnost příjezdu policie na místo bitky. Samotné bitky nejsou legální, avšak stávají se jakýmsi typem sportovního utkání, v jehož průběhu jsou dodržována předem stanovená pravidla boje, jako je například nenapadání zraněných ležících na zemi, dále místo a čas setkání, počet zúčastněných, povolené zbraně a tak podobně (Mareš, Smolík, Suchánek, 2004).

Majoritní veřejnost má z podobných organizovaných skupin většinou obavy, avšak je nutno uvést, že samotné výtržnické skupiny nemají žádný zájem na kontaktu nebo dokonce konfliktu s diváky nebo fanoušky, a soustředí se pouze na výtržnickou skupinu druhého týmu. Nelze ale jednoznačně říci, že by se všechny výtržnické skupiny ve fotbalovém prostředí jednotně zaměřovaly pouze na realizaci vzájemných bitek. Některé skupiny s odlišnou myšlenkovou nebo strukturální orientací páchají i jiné nelegální činnosti, jako je výtržnictví, agresivita, rasistické projevy a další (Mareš, Smolík, Suchánek, 2004).

1.4 Fotbaloví Hooligans

Každá země, kde je fotbalová hra organizována do oficiálních klubů účastnících se na národních či mezinárodních zápasech, má své vlastní skupiny fanoušků, z nichž se vyseletovali proti sobě stojící skupiny.

Anglie je kolébkou chuliganismu v pravém slova smyslu, ten se datoval od konce 19. století a nejmíc vrcholil v 60. letech 20. století. Chuligánství zde narostlo do takové míry, že musela zasáhnout vláda a přijmout různá opatření k zastavení násilí na stadionech ale i mimo ně. Bitky se strhávaly jak na lokálních, tak i na oficiálních zápasech a patřily neodmyslitelně ke hře. Tito agresivně chovající se fanoušci patřili k tzv. „working class“, tedy pracující třídě „dělníků“, kteří se na zápasech sdružovali v kotli za brankou. Toto bylo území chuligánů a výtržníků odkud dělali své „výjezdy“. V šedesátých letech fotbaloví chuligáni nabyli znaky příslušníků subkultury skinheadů a tyto dvě sociální skupiny se

začaly překrývat a spojovat. Nosili stejné oblečení, poslouchali tu stejnou hudbu, potkávali se v tančírnách, a hlavně panovala vysoká míra agresivity mezi jednotlivými fanoušky klubů. Na fotbal se začínali nosit zbraně. Ať už šlo o boty s ocelovou špicí, které byly později zakázány, nebo tzv. „Millwallská cihla“ – na tvrdě poskládané noviny, ze kterých se vytvořil obušek, kovové hřebeny, ostrými cvoky „ozdobené“ řemínky na hodinkách, naostřené mince... Skinheadi i chuligáni nosili těžké boty s ocelovou špicí, džíny zn. Levis a letecké bundy či kožené kabáty. V osmdesátých letech dvacátého století začali angličtí chuligáni nosit značkové, ležerní, sportovní oblečení. Nejčastější značky byly Fred Perry, Burberry, Lacoste, Timberland, Lonsdale, Ben Sherman, Ralph Lauren a další (King, 2005).

V jednotlivých anglických fotbalových klubech se v 60–70. letech začaly organizovat aktivní skupiny chuligánů, kteří získali své přezdívky. Například Birmingham měl „Zulus“, Chelsea měla „Headhunters“, Everton měl „Country Road Cutters“, Southampton měl „The deceased crew“, Manchester měl „Red Army“, West Ham měl „Inter city firm“... K bitkám docházelo nejen na stadionech, ale i mimo ně. Chuligáni si mapovali okolí stadionů, snažili se zablockovat uličky, kterými šli jejich protivníci, a dostat je tak do pastí. Jednotlivé metody pronásledování, bitky a alternativní „zbraně“ popisuje ve své knize vzpomínkového vyprávění Hoolifan Martin King, jeden z klíčových a vedoucích postav skupiny Headhunters, fotbalového klubu Chelsea. Martin King byl členem Headhunters od dětství a časem se přepracoval na vedoucí pozici, která „výjezdy“ organizovala a v rámci chuligánství se stal legendou. Ve své knize kromě bitev popisuje i anglické chuligány a jejich transformace od začátku formování organizovaných skupin do současnosti, kdy přestal být chuligánem, ale stal se tzv. „hoolifanem“, který má v oblíbě fotbalové zápasy a zároveň podporuje chuligány a fandí jim – projevuje jim úctu za "podporu" svému týmu, ale sám se však na bitvách a akcích neúčastní (King, 2005).

Proti celonárodní síti chuligánů, která v Anglii vznikla, začala tvrdě bojovat jak vláda, tak i policie a organizátoři zápasů. Vznikly monitoringy a databáze podezřelých osob, které nepustily na stadion, zakázal se prodej alkoholu a osoby označené jako nebezpečné se před rizikovými zápasy musely hlásit na policii. Na stadionech byl nainstalován kamerový systém pro lepší identifikaci osob. Tento systém zčásti zafungoval a anglické chuligánství se dostalo jako tak pod kontrolu hlavně na stadionech, ale mimo nich bylo a je stále bojiště zneprátelených chuligánských skupin. Bitky ze stadionů brzy

úplně vymizely, ale v menší míře se přesunuly mimo stadiony a jsou domlouvány prostřednictvím internetu, mobilních telefonů apod. (King, 2005).

V současnosti snad v celé Evropě panuje trend změny legislativy zabývající se problematikou fotbalového chuligánství, kde jsou změny v zákonech inspirované právě anglickou legislativou, které se násilí ze stadionů podařilo vytěsnit. Nyní budou stručně specifikovány některé skupiny chuligánů v jednotlivých zemích.

Kromě českých a slovenských chuligánů lze nalézt i velmi známou a početnou skupinu polských, chorvatských, srbských nebo italských chuligánů. Polské chuligánství je známo od 90. let a nazývá se „Ustawka“. V Chorvatsku jsou nejobávanější chuligáni Dinamo Zagreb nazýváni Bad blueboys a chuligáni Hajduk Split známí jako Torcida. Chorvatské chuligánství se často spojuje s rasismem a nacionalismem. Největší napětí vládlo a také vládne zejména mezi chorvatskými a srbskými chuligány, kdy toto bylo vyvoláno politickými problémy a válkou mezi těmito zeměmi. V Srbsku se nejznámější chuligánské skupiny spojují s hlavním městem Bělehradem a dvěma hlavními kluby FK Partizan a Red Star Belgrade. Chuligáni jsou zde známí pod přezdívkou „grobaři“ (hrobaři). Italští chuligáni jsou známí komplikovanými vztahy s Anglií. V osmdesátých letech při zápase FC Liverpool a Juventus Turín zemřelo 39 lidí a asi 600 bylo zraněno, když Liverpoolští chuligáni zaútočili na Juventus. V roce 2001 zase chuligáni AS Roma zaútočili na policii a na Liverpoolské fanoušky. Výsledkem bylo 5 pobodaných anglických fanoušků (Hooligans, online, 2013).

2 LEGISLATIVNÍ UKOTVENÍ BEZPEČNOSTI NA STADIONECH

V této kapitole budou definovány vybrané nejdůležitější legislativní dokumenty, a to jak ty mezinárodní, tak i ty, které jsou zavedeny v České republice.

2.1 Mezinárodní normy

Úkolem následující části diplomové práce je představit některé základní mezinárodní normy, které se nějakým způsobem vážou k zajištění bezpečnosti na fotbalových stadionech.

Sdělení č. 39/2019 Sb. Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy Rady Evropy o komplexním přístupu k ochraně, bezpečnosti a poskytování služeb při fotbalových zápasech a dalších sportovních akcích a o výpovědi Evropské úmluvy o diváckém násilí a neslušném chování při sportovních událostech, a zvláště při fotbalových zápasech.

Jádro úmluvy spočívá v: *„zajištění bezpečného a příjemného prostředí při fotbalových zápasech a dalších sportovních akcích. Z tohoto důvodu strany:*

a.) přijmou komplexní, interinstitucionální a vyvážený přístup s cílem zajistit ochranu, bezpečnost a poskytování služeb, založený na principu fungujících místních, celostátních i mezinárodních partnerství a spolupráci;

b.) zajistí, aby veřejné i soukromé subjekty a další zúčastněné strany uznaly, že k zajišťování ochrany, bezpečnosti a poskytování služeb není možné přistupovat izolovaně a že se tyto elementy mohou přímo vzájemně ovlivňovat;

c.) zohlední při rozvíjení komplexního přístupu k ochraně, bezpečnosti a poskytování služeb příklady dobré praxe.“ (Sdělení č. 39/2019 Sb).

Usnesení Rady Evropy č. 2006/C-322/01o aktualizované příručce s doporučeními pro mezinárodní policejní spolupráci a opatřeními k předcházení násilí a výtržnostem a jejich zvládnutí při mezinárodních fotbalových zápasech, které se týkají alespoň jednoho členského státu.

Nahrazuje usnesení Rady z prosince 2001 Poskytuje metodiku pro policejní složky napříč členskými státy EU a další předpisy zaměřené na bezpečnostní opatření na fotbalových zápasech (Usnesení Rady Evropy č. 2006/C-322/01).

2.2 Právní předpisy České republiky

V následujících podkapitolách budou uvedeny a popsány základní české právní předpisy v souvislosti s bezpečností na stadionech při fotbalových utkání.

Zákon č. 115/2001 Sb. “O podpoře sportu”:

„Tento zákon vymezuje postavení sportu ve společnosti jako veřejně prospěšné činnosti poskytované v celospolečenském zájmu a stanoví úkoly ministerstev, jiných správních úřadů a působnost územních samosprávných celků při podpoře sportu.“ (Zákon č. 115/2001 Sb.)

§ 7a pak upravuje povinnosti vlastníka nebo provozovatele sportovního zařízení, a stanovuje následující:

„(1) Vlastník sportovního zařízení (dále jen „vlastník“) nebo osoba oprávněná vlastníkem využít sportovní zařízení k uspořádání sportovního podniku (dále jen „provozovatel“) jsou povinni, je-li to nezbytné pro bezpečnost osob a majetku ve sportovním zařízení, přijmout potřebná opatření k zajištění pořádku v průběhu sportovního podniku a vydat a zveřejnit návštěvní řád, ve kterém podle místních podmínek stanoví zejména pravidla pro vstup návštěvníků a osob bezprostředně vykonávajících pořadatelskou službu ve sportovním zařízení.

(2) Pokud je bezpečnost osob nebo majetku ve sportovním zařízení ohrožena závažným způsobem a přes veškerá opatření učiněná vlastníkem nebo provozovatelem nedojde k obnovení pokojného stavu, jsou vlastníka a provozovatele povinni dát podnět k přerušení nebo k ukončení probíhajícího sportovního podniku a bez zbytečného odkladu požádat o spolupráci Policii České republiky.

(3) Pokud ve sportovním zařízení dojde k závažnému ohrožení bezpečnosti osob nebo majetku v důsledku toho, že vlastníka nebo provozovatele nečinil veškerá opatření a pokojný stav je nucena obnovit Policie České republiky, náleží Policii České republiky náhrada vynaložených nákladů.“ (Zákon č. 115/2001 Sb.)

Jedná se tedy o základní legislativní dokument zaměřený na aktivity všech subjektů, které jsou ve sportu angažovány. Tento zákon definuje rovněž sankce za porušení uvedených ustanovení. V prvním případě je to zákaz účasti návštěvníků až na 1 rok, který je v pravomoci příslušného ministerstva, a PČR má v pravomoci druhou, kterou je úhrada

všech nákladů vynaložených na obnovu veřejného pořádku v případě, že vlastník nebo provozovatel neprovedl všechna opatření k eliminaci vzniku protiprávního jednání (MVČR, online, 2010).

Zákon č. 101/2000 Sb. “O ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů: „*Tento zákon v souladu s právem Evropské unie, mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána, a k naplnění práva každého na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromí upravuje práva a povinnosti při zpracování osobních údajů a stanoví podmínky, za nichž se uskutečňuje předání osobních údajů do jiných států*“ (Zákon č. 101/2000 Sb.).

Tento legislativní dokument je zaměřen na ochranu osobních údajů a činnost Úřadu pro ochranu osobních údajů. Touto problematikou se dále zabývá i Listina základních práv a svobod a její čl. 10 řešící právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zpracováváním, zveřejňováním a jiným zneužíváním údajů o osobách (Zákon č. 101/2000 Sb.).

Tato problematika je v práci zmiňována zejména v souvislosti s používáním kamerových systémů na stadionech, kdy veškerá činnost pořadatele nebo pověřeného provozovatele těchto systémů musí být zcela v souladu s platnou legislativou.

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník: spadá do oblasti veřejného práva a upravuje trestní právo hmotné. První část se zabývá místní a časovou působností trestních zákonů, účastníky trestného činu, základy trestní odpovědnosti, okolnosti vylučující protiprávnost, trestní sankce aj. Druhá část se věnuje skutkové podstatě trestných činů (Zákon č. 40/2001 Sb.).

Od novelizace tohoto zákona v roce 2010 vešel v platnost alternativní trest v podobě zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce. Odsouzený v tomto případě nemá možnost navštívit žádné hromadné akce až na 10 let. Zároveň musí plnit povinnost spolupráce a pravidelného kontaktu s přiřazeným probačním úředníkem (Zákon č. 40/2001 Sb.).

- Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava české republiky
- Zákon č. 37/1989 Sb. “O ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi”
- Zákon č. 84/1990 Sb. “O právu shromažďovacím”
- Zákon č. 133/1985 Sb. “O požární ochraně”

- Zákon č. 141/1961 Sb., Trestní řád
- Zákon č. 200/1990 Sb. "O přestupcích"
- Zákon č. 273/2008 Sb. "O policii ČR"
- Zákon č. 513/1991., "Obchodní zákoník" (Synecký, 2013).

Nejhojněji dochází při fotbalových utkáních ze strany diváků k překračování následujících právních předpisů:

- Přestupky proti veřejnému pořádku (Zákon č. 200/1990 Sb., "O přestupcích"):

§ 47: Přestupku se dopustí ten, kdo

„neuposlechne výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci, ..., ruší noční klid, vzbudí veřejné pohoršení, poruší podmínky uložené na ochranu veřejného pořádku při konání sportovních, kulturních a jiných společenských akcí anebo v místech určených k rekreaci nebo turistice, cestou na organizované sportovní utkání, v místě takového utkání nebo cestou zpět z takového utkání má obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím jeho identifikaci nebo poškodí nebo neoprávněně zabere veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení, jde-li o případy, které nelze postihnout podle jiných zákonů...“ (Zákon č. 200/1990 Sb).

- Výtržnictví (Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník):

§ 358 odst. 1: *"Kdo se dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnosti zejména tím, že napadne jiného, hanobí hrob, historickou nebo kulturní památku, anebo hrubým způsobem ruší přípravu, průběh nebo zakončení organizovaného sportovního utkání, shromáždění nebo obřadu lidí, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta." (Zákon č. 40/2001 Sb.).*

- Poškození cizí věci (Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník)

§ 228 odst. 1: *„Kdo zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.“*

§ 228 odst. 2: *„Stejně bude potrestán, kdo poškodí cizí věc tím, že ji postříká, pomaluje či popíše barvou nebo jinou látkou“ (Zákon č. 40/2001 Sb.).*

- Propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod (Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník)

§ 403 odst. 1: „Kdo založí, podporuje nebo propaguje hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let“ (Zákon č. 40/2001 Sb.).

Ve vazbě na fotbalová utkání dochází i k následujícímu chování porušujícímu platnou legislativu:

- Ublížení na zdraví (§ 146), Těžké ublížení na zdraví (§ 145)
- Rvačka (§ 158)
- Vydírání (§ 175)
- Obecné ohrožení (§ 272)
- Teroristický útok (§ 311)
- Násilí proti úřední osobě (§ 325)
- Násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci (§ 352)
- Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení (§ 355)
- Šíření poplašné zprávy (§ 357) (Zákon č. 40/2001 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů).

3 ANALÝZA STÁVAJÍCÍHO ZPŮSOBU ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI OSOB A MAJETKU NA FOTBALOVÝCH STADIONECH

Třetí část předložené diplomové práce představuje konkrétní opatření, jež jsou uváděna do praxe s cílem zvýšit zabezpečení osob a majetku na fotbalových, ale i jiných sportovních stadionech.

Zajištění bezpečí pro návštěvníky utkání sportovních klubů je stále častěji komplikováno agresivními fanoušky, vyvolávajícími výtržnosti a bitky. Je proto pochopitelné, že pro udržení bezpečnosti na stadionech je důležitá spolupráce všech zainteresovaných složek. Začít se musí od legislativy, protože právě dobrá legislativa odradí lidi od násilí, a kromě toho by také měla zpřísnit sankce za nedodržování pořádku na stadionech, jakož i rozšířit pravomoci pořadatelů při kontrole diváků při vstupu do prostor stadionu. Fotbalové svazy by si měly vést evidenci osob, které porušují bezpečnostní předpisy. Kromě osobních údajů by tam měly být evidovány i fotografie tváří provinilců. Tyto seznamy nežádoucích osob, kterým je zakázán vstup na stadion se v západoevropských zemích vedou již roky. U nás takový systém zatím neexistuje, což přirozeně stěžuje boj proti výtržnostem na stadionu.

3.1 Opatření UEFA a FIFA

FIFA je mezinárodní fotbalovou federací, která zastřešuje 208 národních fotbalových svazů. Byla založena 21. května 1904 v Paříži a jejím hlavním úkolem je pořádání Mistrovství světa. Sestává se následujících konfederací: Asie (AFC), Afrika (CAF), Severní, Střední Amerika a Karibik (CONCACAF), Jižní Amerika (CONMEBOL), Oceánie (OFC) a Evropa (UEFA). UEFA vydala závazné pokyny pro všechny soutěžní zápasy, které se týkají bezpečnostních opatření na ochranu diváků a na zaručení bezpečnosti na stadionu jakož i k zabránění výtržnostem diváků. Tyto pokyny podléhají disciplinární moci UEFA a jsou doplňovány státními a místními zákony i pokyny státních organizačních orgánů. Povinností pořadatelů zápasů je udělat vše co jev jejich moci, aby byl zajištěn pořádek a bezpečnost na stadionu i v jeho okolí před zápasem, během něho i po zápase (UEFA, online, 1993).

Zkratka UEFA je označením pro Unii evropských fotbalových svazů neboli Union of European Football Associations. Toto společenství má na starosti řídicí funkci fotbalu na evropském území. Je složena z 53 národních fotbalových asociací jednotlivých evropských

zemí. Řadí se mezikontinentální federace FIFA. Organizace UEFA ve svých Závazných pokynech vydala tzv. opatření na stadionu, kde se pořadatel musí kontaktovat příslušné orgány, aby se zaručilo, že v zájmu bezpečnosti se provedou následující opatření:

- přezkoumání stadionu místními bezpečnostními orgány,
- určení policejního úředníka odpovědného za všeobecný dohled nad všemi otázkami bezpečnosti v souvislosti se zápasem,
- vytvoření krizového štábu (skládajícího se z policejního velitele, příslušníků zdravotní služby, hasičů, jakož i ze zástupců zúčastněných mužstev, zprávy stadionu, organizátora zápasu a delegáta UEFA pro zápasy se zvýšeným rizikem a vytvoření vhodného místa pro setkání krizového štábu),
- přístupy na stadionech jsou opatřeny tabulemi, aby ukázaly divákům cestu k sektorům, stejně jako turnikety a vstupní brány,
- při turniketech se provede první kontrola vstupenek a samotná kontrola osoby, aby se předešlo pronesení nebezpečných předmětů na zápas,
- závěrečný způsob kontroly a prohledávání provádějí bezpečnostní síly mimo vstupní turnikety, aby se zajistilo, že diváci vstoupí do správné části stadionu, nepřinesou na stadion nebezpečné předměty a zamezí se vstupu známým nebo potenciálním výtržníkům i osobám pod vlivem drog,
- všechny turnikety, vchodové a východové dveře jsou v provozu a jsou obsluhovány odborně školeným personálem,
- je k dispozici dostatek bezpečnostních sil a pořadatelů u všech vchodů na stadion, na turniketech a ve vnitřním prostoru stadionu,
- všechny bezpečnostní a pořádkové síly by se měly seznámit s rozmístěním stadionu i bezpečnostními, krizovými a evakuačními postupy,
- skupiny fanoušků se umisťují do samostatně stanovených sektorů, přičemž se vytvoří jedna neprostupná zóna, která je obsazena pouze bezpečnostním personálem a diváci tam nemají přístup,
- hráči a officialita zápasu musí být bezpodmínečně chráněni před vniknutím diváků na sportovní hřiště (UEFA, online, 1993).

- brány vedoucí ze stadionu by měly být natřeny na jasně žlutou barvu, musí se dát otevírat směrem ven a po celou dobu, co se diváci zdržují na stadionu, mají zůstat otevřené, přičemž na všech branách je nasazena pořádková služba, aby se předešlo zneužití a zajistily se únikové cesty v případě nouze,
- není povolen prodej alkoholu a nápoje se mohou prodávat pouze v papírových nebo plastických nádobách,
- všechny stadiony by měly být vybaveny zevnitř a zvenčí kontrolními kamerami, které může využít policie ke kontrole a dozoru diváků,
- na stadionu musí být systém reproduktorů, který je jasně slyšitelný uvnitř i mimo stadion přes hluk diváků,
- každý sektor musí mít plně vybavené stanoviště první pomoci pro diváky,
- stadiony musí být vybaveny nezávislým nouzovým agregátem, který v případě poruchy zásobuje proudem a zaručí dostatečné osvětlení, aby se zamezilo nebezpečí pro diváky (UEFA, online, 1993).

- **Opatření v souvislosti s fanoušky**

1. Každý svaz a klub musí ustanovit jednoho člověka odpovědného za bezpečnost, který sbírá informace o fanoušcích, jejich zvycích a zálibách a ve spolupráci s policejními orgány založí rejstřík všech známých výtržníků.
2. Musí se všemi prostředky zabránit, aby známí nebo potenciální výtržníci navštívili zápas.
3. V případě zahraničních zápasů dají svazy a kluby vstupenky jen fanouškům, kteří jim sdělí svá jména adresy, čísla pasů a podrobnosti o jejich cestě tam a zpět, jakož i o jejich místě pobytu v zahraničí.
4. Svazy a kluby by měly od fanklubů vyžadovat, aby dbaly na dobré chování svých členů a v tomto smyslu vyloučily z členství každou osobu, která je vinna z výtržnického nebo asociálního chování.
5. V zájmu bezpečnosti musí svazy a kluby spolupracovat v nejširším rozsahu s pořadateli zápasů doma a v zahraničí a příslušnými veřejnými úřady.
6. Pořadatelé by měli zajistit, aby diváci před zápasem byli upozorněni na všechny zákazy a kontroly v souvislosti se zápasem (UEFA, online, 1993).

- **Spolupráce s veřejnými orgány**

1. Pořadatelé by měli zajistit, aby byly k dispozici dostatečné policejní síly, případně podpořené soukromými bezpečnostními silami. Tyto mají pracovat proti případnému vzniku násilí a výtržností diváků a zaručit bezpečnost na stadionu a v jeho bezprostředním okolí, jakož i na příjezdových a přejezdových cestách na stadion až něj.

2. Pořadatelé zápasů musí spolupracovat s policejními orgány, aby zajistily, že každá osoba, které byl zakázán vstup na stadion nebo byla vykázána ze stadionu, se na stadion během zápasu nedostala.

3. Pořadatelé zápasu musí zajistit volnou vzájemnou komunikaci mezi jimi, policií, hasiči, zdravotní službou a řídicím personálem, vybudováním telefonického spojení (UEFA, online, 1993).

Pro pořádání velkých fotbalových a jiných sportovních akcí, hlavně turnajů pořádaných více zeměmi, vydala Rada Evropské unie doporučení, jak postupovat při organizaci takových turnajů. Dokument se zaměřuje na mezinárodní policejní spolupráci i na součinnost policie s jinými partnery při organizování akce. Mezinárodní policejní spolupráce se musí řídit zásadami zákonnosti a proporcionality. Pořadatelský členský stát odpovídá za organizaci bezpečnosti a ochrany během akce, účastnické sousední a tranzitní státy poskytují v případě potřeby pomoc. Kontaktními místy výměny policejních informací v souvislosti s fotbalovými zápasy jsou národní fotbalová informační střediska. Při turnajích organizovaných více zeměmi se doporučuje, aby přípravy v oblasti bezpečnosti a ochrany začaly nejméně čtyři roky před začátkem akce. Je dobré, pokud se uzavře politická dohoda mezi dotčenými vládami. A právě tato by měla být zárukou nejužší spolupráce ve všech záležitostech týkajících se sportovní akce. Měla by obsahovat:

- vypracování společné organizační a plánovací strategie,
- výměnu informací a údajů,
- vysílání odborníků do plánovacích týmů,
- společná zasedání plánovacích týmů,
- posílení opatření k zajištění ochrany a bezpečnosti při akcích,
- vypracování politické strategie.

Doporučuje se, aby se s každou účastnickou, sousední a tranzitní zemí uzavřelo memorandum o porozumění, které by mělo obsahovat opatření s cílem:

- podpořit hostitelské země v oblasti lidských zdrojů,
- vyměňování informací o incidentech při fotbalových zápasech,
- poskytování osobních údajů vysoce rizikových fanoušků hostitelským zemím,
- sledování fanoušků během cesty do místa zápasu,
- zabránit potenciálně násilným fanouškům v cestě na zápas,
- spolupracovat s mediálním sektorem (Rada EU, 2011).

Důležitým prvkem integrované strategie ochrany a bezpečnosti je preventivní práce. Tato by se měla zaměřovat na fanoušky v hostitelských a účastnických zemích. Stejně důležité je i zabezpečení informování veřejnosti o všech otázkách týkajících se akce, a to v dostatečném časovém předstihu. Mělo by se to realizovat pomocí všech komunikačních kanálů, přičemž je třeba zohlednit jazykové bariéry.

K pořádání mezinárodních a evropských fotbalových zápasů vydala rada EU Rozhodnutí rady týkající se bezpečnosti v souvislosti s fotbalovými zápasy s mezinárodním rozměrem 25. dubna 2002, ve kterém upravuje:

Článek 1: Zřízení národních fotbalových informačních středisek – každý členský stát vytvoří národní fotbalové středisko policejního charakteru, které jedná jako přímé kontaktní místo pro výměnu informací a usnadňuje mezinárodní policejní spolupráci v souvislosti s fotbalovými zápasy.

Článek 2: Úkoly národních fotbalových informačních středisek – budou mít v souladu s vnitrostátními a mezinárodními právními předpisy přístup k informacím o osobních údajích nejrizikovějších fanoušků.

Článek 3: Výměna policejních informací mezi národními fotbalovými informačními středisky – tyto informace se dělí na strategické, operativní a taktické. Výměna informací může obsahovat údaje o jednotlivcích, kteří ohrožují právo, řád a bezpečnost.

Článek 4: Postup pro komunikaci mezi národními fotbalovými informačními středisky – národní fotbalové informační střediska zajistí, aby všechna policejní služby

dostaly včas potřebné informace, zajistí styčné důstojníky, na kterých se lze obracet v souvislosti s konkrétním fotbalovým zápasem.

Článek 5: Cizojazyčná komunikace – každé národní fotbalové informační středisko komunikuje ve vlastním jazyce s překladem do jednacího jazyka, který je společný pro obě strany (Úřední věstník EU, 2002).

3.2 Fyzická a technická ochrana

Fyzickou ochranu popisuje autor Brabec (2011) jako mix režimových, organizačních, technických opatření a lidského faktoru, která mají za úkol minimalizovat nebezpečí odcizení, poškození nebo neoprávněné manipulace s vybavením a zajištění bezpečnosti všech osob, které se na akci účastní. Efektivní zajištění fyzické ochrany osob a majetku probíhá technickou ochranou, fyzickou lidskou a systémem organizační režimové ochrany (Brabec, 2001).

Uvedeným typům ochrany se nyní budeme věnovat detailněji.

Existuje celá řada způsobů technické ochrany, kdy pod tímto označením je chápáno využití nejrůznějších technologií za účelem v co největší míře zabránit narušení ochrany objektu. Nástroje k tomuto druhu ochrany mohou mít podobu následujících technologií:

- Mechanické zábranné systémy
- Poplachový zabezpečovací a tísňový systém
- CCTV (kamerový) systém
- Systém kontroly vstupu
- Fyzická ostraha
- Režimovou ochranu
- Návštěvní řád (Brabec, 2001).

3.3 Trendy v oblasti zajištění bezpečnosti na stadionech

Fotbalová asociace České republiky (dále jen „FAČR“) se velmi intenzivně zasazuje o zajištění nejvyšší možné bezpečnosti lidí i majetku, a udržení veřejného pořádku na fotbalových stadionech. Toto jsou důvody, proč se kontinuálně snaží o inovaci a implementaci co nejmodernějších a nejefektivnějších opatření k zajištění požadovaného stavu. V průběhu uplynulých let bylo meritem jejího snažení v této oblasti zajistit

fungování eliminace diváckého násilí a vytvoření databáze pachatelů přestupků či trestných činů, která by byla prostředkem k zamezení vstupu těchto individuů na fotbalový stadion.

Nyní budou popsány příklady aktuálních opatření, která zavedly jednotlivé kluby v rámci České republiky:

FC Dukla Jihlava: disponuje tepelným skenerem na odhalování zbraní, alkoholu, pyrotechniky a jiných zakázaných věcí, které se fanoušci snaží propašovat na utkání (Český Rozhlas Vysočina, online, 2020).

AC Sparta Praha: implementovala kamerový systém s funkcí identifikace obličejových rysů. Dále se ve spolupráci s PČR podílí na organizaci osvětového projektu s názvem Fandíme slušně (AC Sparta Praha, online, 2018).

SK Slavia Praha a FK Teplice používají tzv. hostující pořadatele, kdy dochází k tomu, že spolu s týmem cestuje osoba, která již fanoušky zná, a je schopna identifikovat ty problémové z nich, čímž napomáhá pořadatelům týmu, u kterého hostují v organizaci akce a zasazují se o omezení vniknutí těchto individuů na sportoviště (iRozhlas, online, 2019).

V případě snahy o implementaci preventivních opatření nejsou ani tak důležité vynaložené finanční zdroje, jako spíše chytrá myšlenka, viz „hostující pořadatel“ který je v podstatě do určité míry schopen plnit stejnou funkci, jako velmi drahý kamerový systém, který umí rozpoznat tvář člověka a na tomto základě jej identifikovat jako problémového.

- **Preventivní opatření v podobě práce s fanouškem**

Sem patří zákaz konzumace alkoholu na stadionu, popř. zákaz vstupu podnapilým, a pod vlivem drog. Odstranění fyzických zábran a zátaras, odstranění separovaných částí stadionu jen pro chuligány (Šveřepa, 2004).

- **Prevence davových reakcí**

Snaha eliminovat veškeré možnosti a podněty, které by mohly způsobit davovou paniku (Slepička 1990).

- **Sociální pracovník**

Sociální pracovník komunikuje se všemi typy diváků včetně chuligánů a vede je k aktivitám podporujícím zdravý životní styl a smysluplné trávení volného času. V ČR se přípravou a vzděláváním sociálních pracovníků pro práci s fanoušky zabývá sdružení ProFotbalFans (Kasal 2013).

3.4 Subjekty zajišťující bezpečnost fotbalových utkání v České republice

V této podkapitole budou definovány některé subjekty, které se podílejí na zajištění bezpečnosti na fotbalových utkáních v českých podmínkách, jako jsou například antikonfliktní týmy,

- **Antikonfliktní týmy**

„V průběhu 90. let minulého století se Policie ČR začala potýkat s případy nárůstu intenzity a frekvence agresivního chování návštěvníků hromadných akcí, jako jsou koncerty, festivaly nebo sportovní klání. Ze strany společnosti pak státní bezpečnostní složky čelily vlně kritiky. Koncem 90. let v sousedním Německu vznikly první antikonfliktních týmy, představující součást Berlínského policejního sboru. Stěžejní myšlenkou aktivity antikonfliktních týmů (dále jen „AKT“) je uplatňování prevence namísto represe.“ (Časopis Policista 3/2008).

První akce AKT proběhly v ČR v roce 2005. Činnost AKT má pod svou záštitou *„plk. Mgr. Milan Kroužil, který působí na policejním prezidiu ČR. Všichni pracovníci AKT jsou vybavení výrazně barevnými vestami s identifikačním číslem na zádech. Nejdůležitějším vybavením člena AKT je ale umění výřečnosti a schopnost vhodně reagovat a být empatický. Cílem aktivity členů AKT je identifikace situací, které předcházejí vzniku otevřeného konfliktu. Členové AKT se svým působením snaží zamezit vzniku těchto konfliktů. Pochopitelně praktiky AKT není možné aplikovat za každé situace. V případě, že se objeví vyhrocená situace, u níž je více než pravděpodobné, že vyústí ve fyzický konflikt, nelze v daný moment afektovanému jedinci začít vysvětlovat a popisovat případné následky jeho chování a jednání.“ (Časopis Policista 3/2008).*

„Při činnosti AKT je nejdůležitější schopnost udržet se v klidu a s chladnou hlavou se pokoušet na základě jasných argumentů komunikovat s potenciálně problémovými jedinci nebo skupinami jedinců. Pracovník AKT musí být schopen navázat komunikaci s jakoukoliv osobou bez ohledu na jeho intelektuální úroveň, nebo jiné aspekty. Zjednodušeně řečeno musí být schopen mluvit a vyjít doslova s každým. Příslušníci AKT nejsou vystudovanými odborníky na psychologii nebo vyjednávání, ale přirozeně disponují určitými schopnostmi v tomto směru. Pochopitelně tito lidé absolvovali potřebný specializovaný výcvik.“ (Časopis Policista 3/2008).

V rámci povolání příslušníka AKT je důležitá emoční i rozumová a sociální inteligence. Jedná se o policisty, úkolem jejichž činnosti není klábosení s fanoušky, nýbrž vytvoření pomyslného mostu mezi policií a davem (Časopis Policista 3/2008).

Členové AKT úzce spolupracují s pořádkovými složkami, se kterými jsou kontinuálně ve spojení, a řeší aktuální dění na stadionu. Dojde-li k situaci, že se AKT nepovede zklidnit vyhrocenou situaci, přichází na řadu pořádkové složky, které situaci začnou usměrňovat (Časopis Policista 3/2008).

Na základě výše uvedeného je tedy možné konstatovat, že AKT je:

- „transparentní cesta k eliminaci násilných projevů návštěvníků hromadných akcí
- typ preventivního opatření proti porušování legislativních norem návštěvníky hromadných akcí
- podaná ruka příslušníků bezpečnostních složek namísto přímé demonstrace síly,
- je implementován v situacích, které lze řešit domluvou a protistrana naslouchá argumentaci AKT
- skrze komunikační prostředky eliminuje násilné projevy konfliktních jedinců“ (Časopis Policista 3/2008).

Dále nelze opomenout skutečnost, že o komplexní zabezpečení fotbalových stadionů v průběhu fotbalových utkání se starají i další příslušníci IZS, kteří tvoří nutnou součást systému zajištění bezpečnosti. Pracovníci IZS mají za úkol v případě, že dojde k fyzickým útokům nebo jiným vyhroceným situacím zajistit, aby byly postižené nebo zraněné osoby odvedeny do bezpečných míst a byla jim poskytnuta adekvátní zdravotnická péče. Vedle toho hasiči se nejčastěji starají o pyrotechniku, kterou fanoušci pronesli přes systém zabezpečení a zapálili, ale i o zajištění případných požárů vybavení či čehokoliv jiného v areálu daného sportoviště. Každá výše popsaná složka IZS a bezpečnostních pracovníků stadionu má individuálně zpracovanou metodiku postupu a konkrétních opatření pro případ vzniku nejrůznějších krizových situací.

Fotbalová asociace České republiky (FAČR)

Cílem FAČR je činnosti „při sledování veřejného zájmu a veřejné prospěšnosti zejména:

- a) komplexní rozvoj a propagace fotbalu v ČR a vytváření rovnoprávných a všestranných podmínek na všech stupních;

b) zabezpečení přípravu a účast fotbalové reprezentace ČR v soutěžích Mezinárodní federace fotbalových asociací (dále jen „FIFA“) a Unie evropských fotbalových asociací – Union of European Football Associations (dále jen „UEFA“);

c) podpora profesionální a zejména amatérský fotbal, se zvláštním zaměřením na rozvoj fotbalu mládeže s cílem vést ji k pozitivním občanským postojům a zásadám, ke zdravému způsobu života, jakož i s cílem zabránit vzniku závislostního chování u těchto jedinců

2. Základními zásadami, na nichž je FAČR vybudován a v souladu s nimiž vyvíjí svou činnost, je:

a) nezávislost na ideologických názorech, náboženských postojích a politických vlivech;

b) nepřipustnost jakékoli diskriminace;

c) odmítání jakékoli rasové, národnostní nebo etnické nenávisti;

d) bezpodmínečné dodržování fair play;

e) zachovávání požadavků olympionismu, principů a norem, jak jsou vymezeny v Olympijské chartě, Etickém kodexu a dalších dokumentech Mezinárodního olympijského výboru.“ (Stanovy FAČR, online, 2014).

Pořadatelská služba

Při organizaci fotbalových zápasů má nezaměnitelnou roli právě pořadatelská služba, která organizačně zastřešuje přípravu i průběh samotného utkání. Je třeba zmínit i to, že fotbalový svaz ve svých normách mluví o pořadateli, přičemž mezinárodní fotbalová federace hovoří o organizátorovi.

Povinnosti pořadatelské služby jsou definovány ve Fotbalových normách fotbalového svazu a níže vybíráme pouze ty nejdůležitější údaje. Pořadatelská služba se skládá z osob starších 18 let, které musí znát své povinnosti. Tvoří ji:

a) hlavní pořadatel,

b) zástupce hlavního pořadatele,

c) pořadatelé a pokladníci,

d) zdravotní služba (lékař nebo zdravotník),

e) hlasatel,

f) obsluha umělého osvětlení.

Hlavní pořadatel a jeho zástupce musí být členy pořádajícího klubu. Při výkonu funkce musí být hlavní pořadatel označen nápisem „Hlavní pořadatel“(Rechtorík, 1998).

Hlavní pořadatel je povinen zejména:

- a) dbát, aby povinnosti pořadatelské služby byly řádně plněny,
- b) před setkáním zpracovat seznam členů pořadatelské služby a předat ho delegátovi, resp. hlavnímu rozhodčímu,
- c) být během utkání k dispozici rozhodčímu a delegátovi a na požádání jednoho z nich provést opatření k zajištění hladkého průběhu setkání a bezpečnosti všech jeho účastníků,
- d) zjistit nebo dát zjistit jména případných výtržníků a oznámit je rozhodčímu nebo delegátovi,
- e) na žádost rozhodčího utkání zajistit úpravu hrací plochy, branek, sítí apod. (Rechtorík, 1998).

Pořadatelská služba zajišťuje, aby:

- a) byly splněny všechny příkazy hlavního pořadatele, orgánů policie, rozhodčího a delegáta,
- b) byly vlajky vyvěšeny důstojným a předpisem odpovídajícím způsobem,
- c) hrací plocha byla v naprostém pořádku, a to aby:
  - byla řádně vyznačena podle pravidel fotbalu,
  - rohové (středové) zastávky byly řádně umístěny,
  - sítě byly řádně upevněny na brankových tyčích podle pravidel fotbalu,
- d) asistenti rozhodčího měli zastávky předepsaných rozměrů a vhodných barev,
- e) všechna zdravotnická a ostatní zařízení potřebná k poskytnutí první pomoci (nosítka, telefon, lékárnička, dlahy apod.) byly k dispozici a funkční,
- f) bylo umělé osvětlení v případě jeho použití včas překontrolováno včetně náhradních osvětlení a zdrojů elektrické energie při dodržení předpisů (Rechtorík, 1998).

Pořadatelská služba dále ručí za to, že:

- a) během utkání nevstoupí na hrací plochu nepovolaná osoba,
- b) bude dodržen řád v ohraničeném prostoru hřiště, u neohraničeného hřiště v prostoru dvou metrů od postranních čar všemi směry,
- c) vpustí do ohraničeného prostoru hřiště kromě hráčů, rozhodčích, delegáta a příslušných pořadatelů, pouze:
  - lékaře a maséra obou klubů,
  - trenéra, případně asistenta trenéra obou klubů,

- náhradní hráče,
- vedoucí obou družstev,
- fotoreportéry, rozhlasové, filmové a televizní pracovníky, kteří musí být jednotně označení.

Všichni uvedení funkcionáři jsou ve vyhrazených prostorách, nechodí kolem postranních čar a na hrací plochu mohou vstoupit jen na pokyn rozhodčího. Kromě uvedených funkcionářů se mohou v tomto prostoru zdržovat dva pořadatelé, kteří obsluhují nosítka a čísla pro střídání hráčů a příslušný počet pořadatelů za brankami a v rozích hřiště. Na velkých stadionech mohou být i sběrači míčů, obvykle žáci nebo mladší dorostenci. Před šatnou rozhodčích bude od jejich příchodu až do odchodu nepřetržitá služba, která do šatny nepustí nikoho bez souhlasu rozhodčího nebo delegáta, je zajištěna bezpečnost hráčů, rozhodčích, delegáta a jiných oficiálních zástupců nadřazených orgánů nejen v prostoru hřiště, ale podle jejich přání až k dopravnímu prostředku, kterým odjíždějí (Rechtorík, 1998).

„Při nepředvídatelných okolnostech může dojít i k přerušení nebo předčasnému ukončení utkání. O přerušení utkání z technických příčin nebo kvůli špatným povětrnostním podmínkám rozhoduje jen rozhodčí. Klub je povinen provést všechna opatření, aby se v utkání mohlo po přerušení opět pokračovat ve lhůtě stanovené rozhodčím. Lhůtu určí rozhodčí, přičemž nesmí přesáhnout 30 minut. O výsledku předčasně ukončeného setkání a o dalších opatřeních rozhodne řídicí orgán. Pokud bylo utkání předčasně ukončeno bez viny obou družstev, bude se celé setkání opakovat v novém termínu. V případě, že předčasné ukončení utkání zavíní některé z družstev, vyvodí z toho řídicí orgán herní a disciplinární důsledky“ (Harsayi, 2005 s. 22).

Policie České republiky

Policie České republiky (dále jen „PČR“) je státní ozbrojený bezpečnostní sbor, který je upraven zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v platném znění. *„PČR je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor zřízený zákonem České národní rady ze dne 21. června 1991. Slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku, chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti. Plní rovněž úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, předpisy*

Evropských společenství a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky,(PČR, online, 2022).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 PROSTŘEDÍ A ZÁZEMÍ STADIONU SK BŘEZŮVKY

V rámci praktické části diplomové práce bude nejprve popsáno zázemí a prostředí klubu SK Březůvky. Pro podmínky tohoto prostředí bude následně za účelem identifikace možných slabých stránek a rizik vypracována SWOT analýza. Pro dotvoření uceleného obrazu o zkoumané problematice bude navíc realizováno krátké dotazníkové šetření mezi návštěvníky fotbalového stadionu vyšší a nižší třídy, za účelem porovnání subjektivního pocitu bezpečnosti těchto návštěvníků na jednotlivých typech stadionů.

Obrázek 1 logo klubu SK Březůvky

4.1 Modelová situace

V úvodu praktické části práce si klademe za cíl definovat jednotlivá opatření, která by bylo nutné na stadionu SK Březůvky zavést v případě, že by se zde konalo utkání prvoligové úrovně. Dejme tomu, že by došlo k tomu, že by se FC Březůvky utkaly s AC SPARTA Praha. V takovém případě se dá předpokládat, že by na utkání mohlo dorazit až 5000 diváků, jejichž bezpečnost by zde musela být zajištěna skrze nová opatření. Stadion ve své současné podobě není schopen takové množství diváků pojmout.

Jak vyplynulo z poznatků teoretické části práce, existuje celá řada nároků kladených na fotbalový stadion. Vzhledem k tomu, že fotbalový stadion SK Březůvky v současnosti nesplňuje žádný z uvedených požadavků, jedná se o opatření, která by v případě konání prvoligového zápasu bylo zcela jistě nutné implementovat do praxe.

Konkrétněji budou jednotlivá opatření a způsoby jejich implementace v praxi definována v rámci následující podkapitoly, jejímž obsahem je SWOT analýza, ze které nám vyplynou silné a slabé stránky, hrozby a rizika v oblasti bezpečnosti stadionu SK Březůvky.

4.2 SWOT analýza

„SWOT analýza je nástrojem strategického plánování, která je používána ke zhodnocení silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb, které spočívají v daném projektu nebo obchodní situaci, v níž se organizace nachází se snahou dosáhnout určitý cíl.“ (Leütterová, 2009, s. 37)

Zahrnuje specifikaci cíle obchodní situace nebo projektu a zároveň identifikaci vnitřních a vnějších faktorů prostředí. „Chceme-li přiblížit metodu SWOT, je možné vycházet z typické definice strategie, která strategii považuje za vytvoření budoucího způsobu řízení organizace, který buď zachová, nebo zlepší její konkurenční postavení. Dobrá strategie je pak taková, která neutralizuje hrozby vnějšího prostředí, dovoluje využít budoucí příležitosti, těží ze silných stránek firmy a odstraňuje nebo neutralizuje její slabé stránky.“ (Veber, 2011, s. 533)

„Metoda SWOT je tedy založena na kombinaci:

- silných stránek firmy (Strengths);
- slabých stránek firmy (Weaknesses);
- příležitostech v okolí firmy (Opportunities);
- hrozbách okolí (Threats).“ (Veber, 2011, s. 533)

Tyto faktory se při každé SWOT analýze budou lišit v závislosti na tom, na analýzu jakého prostředí, nebo problému ji chceme implementovat. Lze definovat několik možných případů:

Hrozby a příležitosti okolí

Hrozby a příležitosti patří i externím vlivům prostředí. Hovoříme zde o faktorech, které pomáhají, anebo brání v dosažení konkrétního cíle. Mohou to být činitelé, jako globální vlivy, ostatní organizace, aktuální světová politická situace a celá řada dalších. Je nabíledni, že prosazující se globalizace značně rozšiřuje hranice relevantního okolí. Hrozby okolí vnímáme jako negativní vlivy prostředí na podniky stanovený cíl. Ve většině případů s sebou nesou možné snížení zisku, nebo časovou prodlevu při dosahování stanoveného cíle. Při analýze hrozeb, které mohou do budoucna nastat, musíme brát v potaz hrozby okolí je třeba makro i mikrookolí organizace. V majoritě případů je tak možné je rozčlenit na tyto skupiny:

-Hrozby v mikrookolí: Hrozby, které se vztahují na konkurenci v daném odvětví nebo omezením velikosti trhu. Objasněme si obsah některých typických hrozeb:

- Náhrada mého produktu konkurencí,
- Pomalý nárůst trhu nebo jeho zmenšení,
- Změny intenzity kupní síly,
- Změna potřeb zákazníka nebo odběratele,
- Neokoukaný nový konkurenční subjekt na trhu.

-Hrozby v makrookolí: Hrozby, které ovlivňují všechny podniky v regionu. Patří mezi ně například:

- Změny v měnových kurzech, které mohou mít dopad na import nebo export podniku,
- Demografické změny, například stárnoucí populace,
- Státní regulace, například zvýšení daňového zatížení (What makes a good leader, 2012).

Příležitostmi rozumíme vlivy prostředí, nápomocné podniku k dosažení stanovených cílů. Jde zde o neutralizaci hrozeb, růst a rozvoj příležitosti plynoucích z povahy okolního prostředí. Charakter příležitostí bude závislý na tom, v jaké fázi životnosti se odvětví nachází. Může jít o odvětví ve fázi růstu, zralosti nebo na sestupu. „Stejně jako u hrozeb okolí lze příležitosti rozdělit do dvou skupin:

-Příležitosti v mikrookolí:

- *Zvětšení okruhu produktů nebo služeb,*
- *Diverzifikace zájmů firmy,*
- *Rozšíření výroby,*
- *Rozšíření okruhu dodavatelů,*
- *Rozšíření okruhu odběratelů,*
- *Zlepšení postavení na trhu,*

- Příležitosti v makrookolí

- *Nové podporující zákony,*
- *lepší import a export,*
- *lepší ekonomika země,*
- *Technologie, které lze využít při prodeji, například prodej přes internet“ (What makes a good leader, online, 2022).*

Spadají do dvou kategorií:

1) Hmatatelné silné stránky jsou takové, které lze identifikovat, změřit, ohodnotit nebo chytit. Vyjmenujme si několik otázek, kterými bychom je mohli v podniku zjistit:

- Jakou hodnotu má náš majetek?
- Máme dlouhodobé smlouvy zajišťující provoz podniku?
- Jsou naše produkty nebo služby jedinečné nebo mají dobré tržní postavení?
- Máme dostatek finančních prostředků na zaplacení jakékoli změny?
- Máme nižší náklady na výrobu nebo služby, než konkurence?
- Používáme lepší technologie než konkurence?

2) Nehmatatelné silné stránky nemohou být chyceny nebo odměřeny. V podniku bychom je mohli zjistit například položením následujících otázek:

- Vlastníme známou nebo hodnotnou značku?
- Je naše reputace kladná?
- Máme dobré vztahy se zákazníky?
- Máme silné vztahy s dodavateli?
- Máme kladný vztah se zaměstnanci?
- Vlastníme nějaký patent nebo výjimečnou technologii?
- Máme zažitý reklamní proces, který funguje dobře? (What makes a good leader, online, 2022).

Slabé stránky podniku si můžeme objasnit podobně jako jeho silné stránky. Jsou také základními schopnostmi nebo možnostmi podniku. Podnik v nich však má nevýhodu oproti jeho konkurentům. Také mohou být hmatatelné nebo nehmatatelné:

3) Hmatatelné slabé stránky jsou takové, které můžeme chytit nebo změřit. V podniku mohou představovat například následující faktory:

- Staré nebo slaběji fungující výrobní prostředí,
- Úzká nabídka produktů,
- Nedostatečné finanční prostředky na provedení potřebných změn,
- Vysoké náklady na výrobu,
- Zastaralé technologie,

- Malý objem výroby.

4) Nehmatatelné slabé stránky podniku zahrnují všechny ostatní slabé stránky v podniku. Mohou mezi ně patřit například:

- Slabá nebo neznámá značka,
- Špatné vztahy se zákazníky, dodavateli nebo zaměstnanci,
- Nezkušený management podniku,
- Slabý výzkum a vývoj,
- Nezkušenost v oblasti podnikání,
- Malá inovativnost (What makes a good leader, online, 2022).

„Kombinací příležitostí a hrozeb okolí a silných a slabých stránek firmy pak vznikají různé varianty budoucího strategického chování, při kterých je vždy třeba vzít v úvahu, že jde o budoucí vývoj, to znamená, že jakož i silné a slabé stránky, tak i příležitosti a hrozby je nutno chápat dynamicky, zvažovat alternativy budoucího růstu, integrace nebo možné změny těchto faktorů. Podnik poté co nejpřesnějším zhodnocení jednotlivých faktorů lze zhodnotit jako jednu z následujících podnikatelských jednotek:

- *ideální podnikatelskou jednotku, která má velké příležitosti a malá ohrožení,*
- *spekulativní podnikatelskou jednotku, která má velké příležitosti ale i velké ohrožení,*
- *vyzrálou podnikatelskou jednotku s malými příležitostmi a malými ohroženími,*
- *znepokojující podnikatelskou jednotku s malými příležitostmi a velkými ohroženími.“ (Veber, 2011, s. 534)*

„Podle charakteru odvětví a vzniklých kombinací vnitřních i vnějších stránek pak lze pro organizaci, popřípadě i pro jednotlivé organizační složky volit různé typy strategií, které vycházejí na základě analýzy SWOT ze čtyř možných zjednodušených přístupů:

- přístup S–O: využívat silné stránky a velké příležitosti plynoucí z okolí;

- přístup W–O: snažit se eliminovat slabé stránky za pomoci příležitostí z okolí;

- přístup S-T: využívat své silné stránky k eliminaci hrozeb;

- přístup W-T: snažit se vyřešit znepokojivý stav i za cenu likvidace části organizace.“ (Veber, 2011, s. 534).

Tyto přístupy pak lze využít při koncipování konkrétních strategií dalšího chování organizace nebo její části.

„Sestavení této techniky se připisuje Albertu Humphrey, který vedl výzkumný projekt na Standfordské Univerzitě v 60. a 70. letech minulého století na základě dat získaných z podniků Fortune 500 (žebříček 500 nejbohatších společností na základě hrubého příjmu.)“ (Leütterová, 2009, s. 37).

SWOT analýza je však pro její jednoduchost často využívána neefektivně a pro jiné účely, jak pro které byla navržena. Autoři Hill a Westbrook poukazují na to, že *„na SWOT analýzu se často hledí jen jako na nástroj vytváření základní analytické struktury, nebo je používána k širokosáhlé rozpravě o strategické pozici podniku. V těchto případech není SWOT spojena s jakýmkoli následujícími aplikacemi strategického plánování.“ (Hill, 1997, str. 47)*

Výsledky jejich zkoumání si žádají položení dvou základních otázek: Je vhodné posuzovat způsobilost analytického nástroje výhradně na základě případů její nevhodné aplikace a nedostatečného použití? Měl by nástroj být obviňován pro nedbalost a chyby těch, kdo ho použijí? Domníváme se, že odpovědi na obě tyto otázky by měly být záporné. Správný popis SWOT by tedy měl obsahovat případy exemplárního, jakož i nesprávného využití.

V rámci zpracování teoretické části práce byly poznatky získány prostřednictvím studia dostupných odborných zdrojů. Pro účely zhodnocení rizik a bezpečnosti na fotbalovém stadionu v Březůvkách v případě konání modelového utkání pro 5000 diváků, bylo užito expertní strategické metody SWOT analýzy. Výsledkem SWOT analýzy by měla být hodnota vyšší než 0. Čím je hodnota vyšší než 0, tím silnější jsou pozitivní stránky. V případě, že je výsledek menší než 0, jedná se o opačný jev, kdy převládají negativní stránky, která vyžadují co nejrychlejší řešení a eliminaci.

Pro analýzu bezpečnostních rizik na fotbalovém stadionu v Březůvkách v případě konání modelového utkání pro 5000 diváků byla zvolena pětibodová stupnice hodnocení,

kdy u hodnocení silných stránek a příležitostí je 1 nedostatečná a 5 výborná. Opačně u hodnocení slabých stránek a hrozeb je -5 nejhorší a -1 výborná. V každé submatici musí součet vah dávat celkem 100 %.

- **Silné stránky**

	Váha %	Hodnocení
Vzájemná kooperace s PČR a IZS (včetně lokálních SDH)	27	5
Velikost sportovního areálu SK Březůvky	12	3
Zkušenosti najaté bezpečnostní agentury	13	4
Komunikace s FAČR ohledně metodiky k zajištění bezpečnosti na fotbalovém stadionu	11	3
Dostatečné množství dobrovolníků pro personální zabezpečení organizace utkání	13	5
Dostatečné množství personálu pro důkladné osobní kontroly při vstupu do areálu	24	4
Celkem	100	24

Tabulka 1 Silné stránky

K silným stránkám organizace fotbalového utkání s velkým množstvím návštěvníků byla jako nejdůležitější zařazena vzájemná kooperace Policie České republiky a příslušníků IZS, tedy Hasičského záchranného sboru a lékařů, bez jejichž přítomnosti si nelze organizaci takovéto události ani představit, jelikož jsou zde zcela nepostradatelní. Vzhledem k tomu, že ve vesnici funguje i Sbor dobrovolných hasičů, budou i tito zapojeni do zajištění bezpečnosti osob a majetku na tomto utkání.

Další silnou stránkou je zde velikost areálu SK Březůvky, který ačkoliv nepatří mezi nejmodernější, je schopen na prostranství v okolí fotbalového hřiště pojmout velké množství diváků, a pro zajištění cca 5000 fanoušků by tedy měl být velikostně zcela dostačující.

Pro účely zajištění bezpečnosti areálu by byla najata soukromá bezpečnostní služba, která má již dlouholeté zkušenosti s dohledem na akcích stejného typu. Zkušenosti těchto pracovníků jsou pro účely zajištění bezpečnosti na našem modelovém utkání velmi důležité. Nezkušené pracovníky a dobrovolníky by v případě potřeby byla ochotna proškolit místní pořádková Policie, která by byla schopna zprostředkovat kontakt a informace od členů antikonfliktního týmu.

Pro potřeby zajištění bezpečnosti na modelovém utkání byla navázána elektronická komunikace s FAČR, kteří jsou ochotni poskytnout potřebné informace a metodiku pro zajištění bezpečnosti osob i majetku na utkání.

Velkou výhodou pro naše potřeby je velká ochota místních obyvatel angažovat se v rámci utkání jako dobrovolník pro zajištění hladkého průběhu události. Majorita místních obyvatel má radost z toho, že obec hostí tak velkou sportovní akci, a proto se rádi zapojí do její organizace, a to bez nároku na honorář. Díky dobrovolníkům bude tedy k dispozici dostatečné množství personálu k provádění důkladných osobních prohlídek při vstupu divák do sportovního areálu, aby se v co největší míře povedlo eliminovat možnost, že někdo propašuje do areálu nežádoucí předměty, jako jsou zbraně, pyrotechnika a podobně.

- **Slabé stránky**

	Váha %	Hodnocení
Neuzpůsobenost prostor stadionu pro očekávané množství diváků	25	-5
Zastaralé vybavení stadionu	10	-2
Nedostatečné hygienické zázemí pro očekávané množství diváků	12	-3
Nedostatek finančních prostředků na zajištění nejnovějších technických způsobů zabezpečení (skenery, kamery s detekcí obličeje)	35	-5

Nutnost zajištění proškolení dobrovolníků	18	-5
Celkový součet	100	-18

Tabulka 2 Slabé stránky

Mezi slabé stránky utkání patří v největší míře fakt, že místní stadion není primárně uzpůsoben na to, aby pojal tak obrovské množství návštěvníků. Technicky je to však možné, aniž by došlo k výskytu závažnějších rizik nebo nebezpečí směrem k divákům. S tímto problémem souvisí i nedostatečné hygienické zázemí pro tolik diváků, avšak tato situace se dá snadno řešit prostřednictvím pronájmu hygienických stanic od externího dodavatele. Tuto slabou stránku tímto tedy eliminujeme. Již výše bylo zmiňováno, že dobrovolníky hlásící se k pomoci s organizací utkání bude nutné odborně proškolit. Toto bude zajištěno ze strany místní policie, která školení pro dobrovolníky udělá.

Vybavení stadionu je sice zastaralé, ale je plně funkční. Jde zde pouze o estetickou stránku věci, kterou se pokusíme eliminovat a do budoucna vylepšit například novým nátěrem vnitřních i vnějších prostor. Zastaralost vybavení rovněž souvisí s chybějícím technickým vybavením pro zajištění bezpečnosti osob i majetku na takto velké akci. Tuto situaci pořadatel vyřeší zápůjčkou kamerového systému a potřebného technického i technologického vybavení od externích subjektů, které budou mít na starosti i jejich montáž a uvedení do provozu. Hovoříme zde tedy nejen o kamerovém systému, ale rovněž čtečkách vstupenek, mobilních plotech, zábranách a dalším vybavení, které je pro tyto účely potřebné.

Tou zdaleka nejzávažnější slabou stránkou je pak nedostatek finančních prostředků pro účely zakoupení potřebného vybavení a zajištění dostatku organizačních pracovníků. Tuto slabou stránku se nám však rovněž daří eliminovat, a to tak, že potřebné vybavení bude pouze pronajaté. O organizační záležitosti se pak budou starat dobrovolníci bez nároku na honorář. Počítá se však se získáním určitého množství finančních prostředků od sponzorů, kteří by měli zájem o propagaci své firmy na bannerech a plakátech v areálu konání akce.

- **Příležitosti**

Mezi příležitosti byly zařazeny následující faktory:

	Váha %	Hodnocení
Využití moderních technologií pro zajištění bezpečnosti na stadionu	25	5
Osvojení nových organizačních postupů a metod pro organizaci dalších akcí	25	3
Zisk nových lokálních i přespolních sponzorů	35	5
Vyšší návštěvnost v souvislosti se zrušením protiepidemických opatření	15	4
Celkový součet	100	17

Tabulka 3 Příležitosti

Mezi příležitosti v rámci zajištění bezpečnosti modelového fotbalového utkání mezi Spartou a SK Březůvky byla na prvním místě zařazena možnost využít zapůjčených moderních technologií, jako je kamerový systém, detektory kovu a podobně. V souvislosti s používáním nových technologií a metodických postupů si organizátoři osvojí nové schopnosti v rámci organizace akcí i do budoucna, jde tedy o zisk nových zkušeností. Velkým problémem v oblasti zajištění potřebného vybavení k zabezpečení areálu byly finance. Vzhledem k tomu, že modelové utkání by navštívilo velké množství diváků, jednalo by se tím pádem o skvělou příležitost pro získání nových sponzorů, ať už lokálních nebo přespolních, kteří by chtěli svou reklamu, banner nebo plakát umístit v průběhu utkání do okolí stadionu.

Jako další příležitost ve zkoumané oblasti jsme označili pravděpodobnost vysoké návštěvnosti utkání vzhledem k jeho atypičnosti, ale i vzhledem k tomu, že jsou momentálně téměř všechna protiepidemická opatření v souvislosti s onemocněním Covid-

19 zrušena, a divákům tedy nic nebrání v tom, aby se setkali s dalšími fanoušky a celé utkání si náležitě užili.

- **Hrozby**

	Váha %	Hodnocení
Propuknutí další vlny Covid-19 + znovuzavedení opatření	22	-2
Propašování zbraní nebo pyrotechniky na stadion	30	-4
Vysoká míra anonymity mezi návštěvníky utkání	25	-1
Výtržnické chování v prostorách stadionu i mimo něj	5	-5
Příjezd příliš velkého množství diváků a fanoušků	18	-3
Celkový součet	100	-15

Tabulka 4 Hrozby

Poslední submaticí byly hrozby, mezi které byly zařazeny následující faktory. Prvním z nich mohou být obavy z propuknutí nové vlny onemocnění Covid-19, kdy v případě znovuzavedení opatření by se v areálu mohly vyskytnout konflikty spojené s jejich nedodržováním, nebo naopak. Komplikovaná by byla i situace v případě, že by bylo nutné zajistit čtečky na aplikaci Tečka, a podobně. Možnost propuknutí další vlny tohoto onemocnění však nemáme možnost nijak ovlivnit.

Další hrozbou je možnost, že se některému z fanoušků podaří na stadion propašovat nějaký zakázaný předmět. V případě, že by se jednalo o zbraň, bylo by nutné, aby byl tento člověk zajištěn ze strany bezpečnostní agentury, popřípadě následně Policií ČR. V případě pyrotechniky by tato byla uhašena nebo zabavena nepoužitá, a jedinec, který ji propašoval by byl pracovníkem bezpečnostní agentury ze stadionu vyveden. Tuto hrozbu lze však eliminovat díky dostatečnému personálnímu zajištění vstupních prohlídek na stadion.

Za další hrozbu lze považovat vysokou míru anonymity mezi účastníky, která by mohla působit problémy, nebo vyvolávat obavy. Pro účely eliminace této hrozby bude v areálu dostatečné množství proškolených a zkušených organizátorů a dobrovolníků, kteří se budou aktivně zasazovat i hladký průběh utkání, a v případě potřeby budou divákům schopni podat potřebné informace k zajištění bezpečnosti tohoto utkání.

Za velmi obávanou hrozbu lze považovat vypuknutí konfliktu nebo výtržnického chování v areálu sportoviště, ale i mimo něj. Vzhledem k tomu, že jsou Březůvky poměrně malá obec, je nutné zajistit, aby byla přijata dostatečná opatření k zajištění bezpečnosti jak obyvatel obce, tak návštěvníků utkání. Eliminovat tuto hrozbu lze pouze demonstrací dostatečného množství organizátorů, pracovníků bezpečnostní služby a Policistů, kteří by v případě potřeby byli všichni schopni bleskově zasáhnout a situaci uklidnit, a zajistit tak bezpečnost osob i majetku.

Poslední uvedenou hrozbou je příjezd podstatně většího množství fanoušků, než kolik by se ve skutečnosti očekávalo. Toto riziko by bylo eliminováno tak, že by pro vstup na stadion bylo nutné mít předem rezervovaný nebo zakoupený lístek s tím, že pokud by byla návštěvnická kapacita vyčerpána již v předprodeji, další vstupenky by na místě již nebyly k dispozici. Vstupenky by nešlo kupovat ve větších počtech než je 5 ks, V případě prodeje online má organizátor mimo jiné velmi přesný přehled o množství prodaných lístků, a z tohoto důvodu by měl být organizátor schopen odhadnout návštěvnost a dostatečně se na ni připravit.

Nyní bude proveden výpočet hodnot získaných v rámci SWOT Analýzy.

Výpočty hodnot v jednotlivých submaticích byly následující:

vnitřní prostředí (silné stránky-slabé stránky): $24 - 18 = 6$

vnější prostředí (příležitosti- hrozby): $17 - 15 = 2$

Konečná bilance: (vnitřní prostředí+ vnější prostředí) $6+2=8$

Výsledek je tedy vyšší než 0, a převažují tedy příležitosti nad hrozbami.

4.3 Dotazníkový průzkum

Pro účely dotvoření celkového obrazu o zkoumané problematice bylo realizováno krátké dotazníkové šetření mezi 50 návštěvníky fotbalového utkání na zápase první ligy, a 50 návštěvníky fotbalového utkání nižší třídy. U vyšší soutěže se konkrétně jednalo o návštěvníky utkání FC FASTAV Zlín a FC Slovácko, které proběhlo na domácí půdě Zlína

dne 19.2.2022. U nižší soutěže se jednalo o utkání 3. B třídy mezi FC Březůvky a FC Petrůvka ze dne 3.4.2022, které proběhlo na domácí půdě Březůvek. Na každém zápase bylo autorem osloveno celkem 50 respondentů, aby byly jednotlivé soubory stejně velké. Všichni oslovení respondenti byli seznámeni s tím, že je průzkumné šetření zcela anonymní, jeho výsledky budou použity pouze pro účely této diplomové práce, a účast na něm je pro ně zcela dobrovolná.

Jediným kritériem pro účast na průzkumu tedy byla ochota respondenta odpovědět na otázku a jeho přítomnost na konkrétním utkání na vybraném stadionu. Cílem průzkumu bylo zjistit subjektivní míru pocitu bezpečí respondentů na jednotlivých typech stadionů, a získaná data následně komparovat. Respondenti měli za úkol odpovědět prostřednictvím Likertovy škály se střední hodnotou na následující otázky:

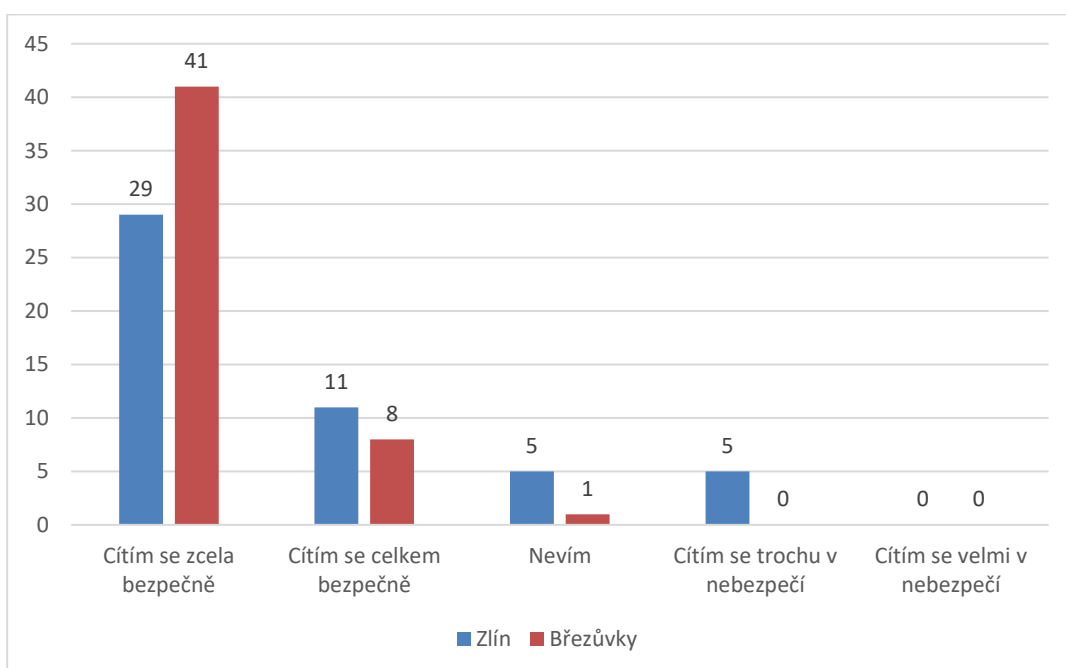
1. *Prosím vyberte, které tvrzení nejvíce odpovídá Vašemu momentálnímu subjektivnímu pocitu bezpečí na tomto fotbalovém stadionu.*
  - a) *Cítím se zcela bezpečně*
  - b) *Cítím se celkem bezpečně*
  - c) *Nevím*
  - d) *Cítím se trochu v nebezpečí*
  - e) *Cítím se velmi v nebezpečí*

2. *V případě, že by na tomto stadionu nyní přibylo 5000 fanoušků, které tvrzení nejvíce odpovídá Vašemu momentálnímu subjektivnímu pocitu bezpečí na tomto fotbalovém stadionu?*
  - a) *Cítím se zcela bezpečně*
  - b) *Cítím se celkem bezpečně*
  - c) *Nevím*
  - d) *Cítím se trochu v nebezpečí*
  - e) *Cítím se velmi v nebezpečí*

Vzhledem k tomu, že bylo průzkumné šetření velmi časově nenáročné, nesetkali jsme se s žádnými problémy v průběhu jeho realizace.

Průzkum byl proveden prostřednictvím osobního kontaktu s respondenty, kdy získaná data byla zapisována na záznamový arch, ze kterého následně byla zanesena a zpracována v programu MS Excel.

4.4 Vyhodnocení výsledků průzkumu

Data získaná na jednotlivých stadionech u jednotlivých položek dotazníku, byla zpracována a vyhodnocena do grafu číslo 1 a 2.

Graf 1 Pocit bezpečí respondentů na jednotlivých stadionech

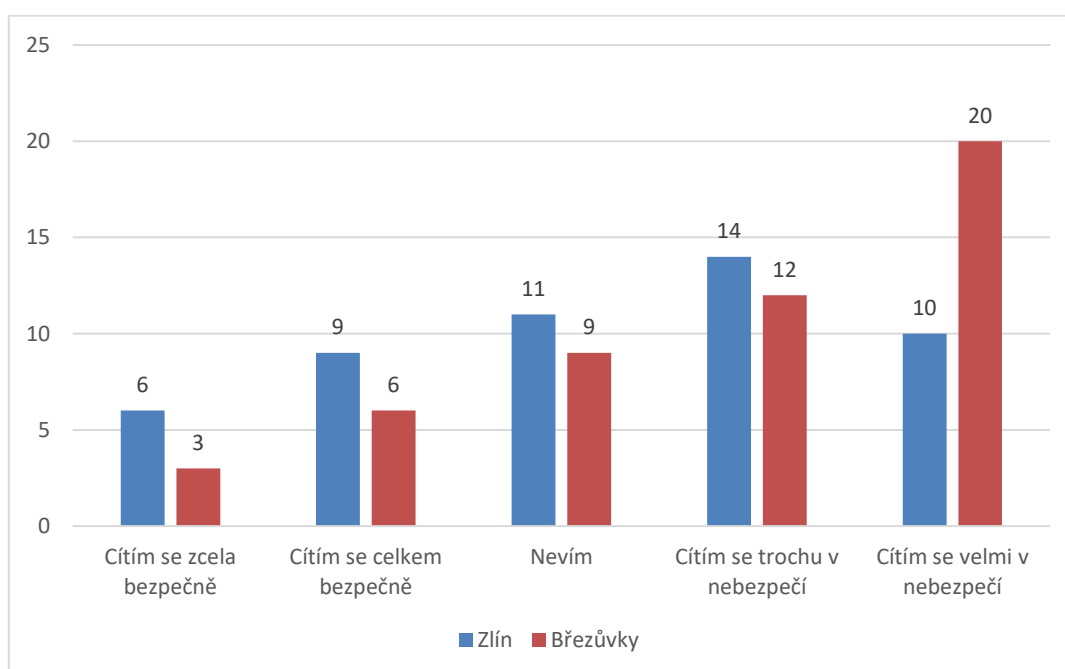
Z výsledků průzkumného šetření vyplynulo, že majorita respondentů ze skupiny v Březůvkách, konkrétně pak 82 % z nich, se na místním fotbalovém utkání cítila zcela bezpečně. Zbývajících 16 % respondentů pak zvolilo možnost „Cítím se celkem bezpečně“, a pouze 2 % respondentů uvedla možnost „nevím“. Na základě zjištěných údajů lze tedy říci, že se respondenti našeho průzkumného souboru cítí v podmínkách stadionu nižší třídy bezpečně.

Vedle toho respondenti oslovení na zlínském fotbalovém stadionu vyjadřovali nižší míru subjektivního pocitu bezpečí, kdy se zcela bezpečně cítilo pouze 58 % respondentů, což je o 24 % méně než u skupiny respondentů v Březůvkách. Celkem v bezpečí se ve Zlíně cítilo 22 % respondentů, což je o 3 % více než v Březůvkách, avšak 10 %

respondentů zvolilo střední hodnotu „nevím“, a zbývajících 10 % uvedlo, že se cítí trochu v nebezpečí.

Na základě údajů získaných průzkumným šetřením bylo zjištěno, že se respondenti v Březůvkách cítí subjektivně bezpečněji než respondenti na zlínském stadionu.

Druhá otázka dotazníku se pak zaměřila na subjektivní pocit bezpečí respondentů v případě, že by na stadion, na které se právě nacházejí, dorazilo 5000 fanoušků. Získaná data jsou zapracována do grafu č.2.

Graf 2 Pocity bezpečí respondentů v případě příjezdu 5000 fanoušků

V rámci této položky dotazníku našeho průzkumu bylo zjištěno, že v případě, že by na stadion v Březůvkách nebo ve Zlíně dorazilo 5000 fanoušků, situace týkající se subjektivního pocitu bezpečí respondentů na stadionu by se radikálně změnila. Dle získaných údajů jsme zjistili, že „Velmi v nebezpečí“ by se v této situaci cítilo 40 % a trochu v nebezpečí 24 % respondentů v Březůvkách. Vedle toho návštěvníci Zlína by se v takovém případě „velmi v nebezpečí“ cítili ve 20 % a trochu v nebezpečí ve 28 % případů. Zcela bezpečně by se pak cítilo pouze 6 % respondentů v Březůvkách, a 12 % respondentů ve Zlíně. Situace se zde tedy otáčí, a respondenti na menším stadionu by se v případě příjezdu takového množství fanoušků cítila více v nebezpečí než návštěvníci prvoligového stadionu, který je na takové množství diváků podstatně lépe připraven.

V případě příjezdu prvoligového týmu, a sním spojeného množství fanoušků, kteří by stadion navštívili, by bylo zcela vhodné zajistit realizaci opatření, která byla formulována v textu výše. Zde se však jedná pouze o modelovou situaci.

V praxi žádoucí, je ale zavedení bezpečnostních opatření, která vyplynula ze SWOT analýzy, a která by zvýšila bezpečnost návštěvníků fotbalového stadionu bez ohledu na to, zda hostí prvoligový klub, či nikoliv. Konkrétní opatření jsou pak detailněji rozebrána v následující kapitole 5.

5 NÁVRH OPATŘENÍ PRO ZVÝŠENÍ BEZPEČNOSTI NA STADIONU

Nejúčinnějším způsobem zajištění bezpečnosti na fotbalových stadionech v ČR obecně je implementace efektivních preventivních opatření. Na základě poznatků získaných vypracováním této diplomové práce byla formulována konkrétní doporučení mířená na konkrétní subjekty, které se zasazují o zajištění bezpečnosti na fotbalových stadionech v českých podmínkách. Konkrétně doporučení vypadají následovně:

- **FAČR:**

- Zpracovat na zlepšení informovanosti klubů o příslušných postupech, vytvoření metodického manuálu pro ně, zaměřenou na eliminaci hrozeb a zabezpečení osob a majetku na fotbalových stadionech.

- **Soukromé bezpečnostní služby**

- Zmapování stadionu před začátkem utkání
- Průběžný monitoring stadionu a dění na něm
- Předání veškerých relevantních informací PČR v případě vzniku nebezpečné situace, kterou by se jim nedařilo zvládnout, a museli by přivolat příslušníky PČR.

- **Návštěvníci stadionu**

- By museli být povinni se seznámit s provozním řádem stadionu na která vstupují
- Svým vstupem na sportovní stadion fanoušek potvrzuje souhlas s podmínkami návštěvního řádu

5.1 Obecná doporučení

V této kapitole práce budou navržena konkrétní opatření pro zvýšení bezpečnosti na stadionech, která by bylo vhodné implementovat do praxe za účelem zvýšení bezpečnosti majetku i osob na stadionech. Hned v úvodu je potřeba říci, že veškerá tato opatření musejí být vzájemně propojena a navazovat na sebe. Neobejdeme se zde tedy bez spolupráce jednotlivých státních orgánů, jako je Integrovaný záchranný systém, anebo i soukromých subjektů, jako jsou soukromé bezpečnostní agentury a podobně.

Největší zodpovědnost leží podle mého názoru na bedrech samotného provozovatele daného sportoviště, který ve svém zařízení je povinen implementovat opatření, s cílem zabezpečit své návštěvníky a jejich majetek. Proto se jako vhodné jeví vydání návštěvního řádu, se kterým by návštěvník automaticky souhlasil, pokud by vstoupil na území sportoviště. V případě, že by byl řád porušen, a nedařilo by se situaci dostupnými prostředky nijak zklidnit, je nutné, aby byla PČR připravena urychleně zasáhnout a zjednat pořádek.

V souvislosti s aktivitou PČR se jako přínosné jeví možnost organizace preventivních vzdělávacích aktivit, aby všichni zúčastnění věděli, jak se mají v případě vyhrocené nebo nebezpečné situace zachovat. Zde mám na mysli jak civilní diváky, tak i ale příslušníky soukromých bezpečnostních agentur. Pokud by se agentuře například situace vymkla z rukou, musí znát příslušné postupy k tomu, co v takovém případě dělat a jak postupovat.

Zůstaneme-li u činnosti PČR, jako extrémně účinné se jeví zavedení přítomnosti tzv. tajných pozorovatelů“ neboli „“. Zde se jedná o policisty v civilu, kteří se vmísí mezi fanoušky, a mapují aktuální situaci, možnosti vzniku konfliktů, identifikují potenciálně problémové jedince, skupiny jedinců nebo situace a podobně. Díky výsledkům práce těchto specializovaných pracovníků je pak v praxi možné predikovat budoucí vývoj některých situací na stadionu, a zasáhnout tam, kde je to potřebné a hlavně efektivní. Tito spotteři jsou součástí nejnovějších policejních přístupů na hromadných akcích, kdy se jedná o nenásilné a nenápadné, tiché monitorování situace, které se anglicky nazývá "low profile policing".

Jako další velmi vhodné opatření technického charakteru je instalace kamerových systémů, detektorů kovu, speciálních zábran a podobně. Kamerové systémy a materiály, které jsou díky nim získány, však mohou být používány pouze v souladu s platnou legislativou. V případě, že jsou pro daný klub kamerové systémy příliš náročné, za naprosto brilantní lze považovat řešení prostřednictvím hostujících bezpečnostních pracovníků, o kterých bylo hovořeno v teoretické části práce. Jedná se o bezpečnostní pracovníky, kteří jezdí spolu s hráči daného klubu na utkání, a časem jsou již seznámeni s nejvýraznějšími postavami fanouškovské scény kolem jejich týmu. Tito pracovníci mohou velmi efektivně nahradit drahé kamerové systémy s funkcí rozpoznání obličeje

člověka. Navíc jsou tito pracovníci schopni sami zamezit nežádoucím individuům ve vstupu na sportoviště.

Jednotlivé okruhy opatření byly navrženy s ohledem na praxi a logický sled úkonů. Bezpečnost na akcích ovlivňuje mnoho faktorů a složky, které se o ni mají starat a zajišťovat ji, musí mít všeobecné multidisciplinární znalosti v dané problematice. Je důležité, aby uměly čelit problémům formou přípravy, ale musí být v případě potřeby schopny přizpůsobovat se rychle událostem a v mezích zákona adekvátně, a v co nejkratším čase reagovat na situaci.

ZÁVĚR

Fotbal oslovuje lidi bez rozdílu věku, postavení či pohlaví. Pro fanoušky se stal láskou, koníčkem, relaxem a pro mnohé i smyslem života. Hráči se stávají osobnostmi ovlivňujícími život zejména mladých lidí. Na fotbalové zápasy chodí celé rodiny. Velké turnaje jsou významnými celonárodními událostmi. Fanoušci se těší, a i ti co neholdují tomuto sportu se stávají pasivními účastníky dění. Hráči, trenéři, média, obchodníci, kluby či funkcionáři jsou vždy aktivně zapojeni do fotbalového šílenství. Fotbal zasahuje do společensko-ekonomického dění zemí, a točí se v něm nemalé peníze. Tato hra podobně jako život sám poskytuje momenty radosti ale i zdrcujícího rozčarování. Dokáže vyvolat v duši fotbalového fanouška i samotného fotbalisty pocit sportovního krásna, vzrušení, napětí, ovací na otevřené scéně. Fotbal oslovuje mladé i staré, chudé i bohaté, muže i ženy.

Diplomová práce přináší stručný pohled na problematiku bezpečnostně technického i organizačního zabezpečení fotbalových stadionů. Z dostupného materiálu k dané problematice je vidět, že fotbal jako jeden z nejoblíbenějších sportů na světě přináší s sebou i množství adrenalinu, který se projevuje na tribunách. Do hlediště se dostává stále více diváckého násilí, které je třeba eliminovat. Klidné a přiměřené sledování dění na hřišti se postupně vytrácí, rodiče se bojí pustit své děti na zápasy, dospělí lidé také přemýšlejí, jestli je bezpečné jít se podívat ligový zápas, zda se situace na tribunách nevymkne zpod kontroly organizátorů a pořadatelů, zda se ze zápasu všichni vrátí zdraví a spokojeni s jeho průběhem.

V předloženém textu byl nejprve položen teoretický základ práce v podobě definice stěžejních pojmů a zkoumané problematiky. Poté jsem se věnoval platné legislativě, která se s tematikou fotbalových stadionů a dění na nich váže, a jejíž znalost je pro tuto diplomovou práci rovněž důležitá. Dále jsem se věnoval analýze aktuálních bezpečnostních opatření na fotbalových stadionech.

Praktická část diplomové práce se pak nejprve věnovala popisu vzniku modelové situace, při které by došlo k tomu, že by bylo nutné zajistit a připravit podmínky na fotbalovém stadionu SK Březůvky na příjezd 5000 fanoušků. Aby byly identifikovány možné hrozby, příležitosti a silné a slabé stránky, byla vypracována SWOT Analýza. V závěru praktické části práce pak byl realizován ještě krátký průzkum mezi návštěvníky fotbalových utkání, aby se podařilo dotvořit celkový obraz zkoumané problematiky. Na základě zjištěných údajů pak byla formulována konkrétní opatření, která by v případě vzniku modelové situace bylo nutné implementovat do praxe.

Fotbal by měl zůstat především zábavou a fotbalové stadiony místem, na které se přijde fanoušek odreagovat, podpořit svůj klub. Místem, na které mohou rodiče pustit své děti bez obav, že se stanou oběťmi fyzického napadení agresivních fanoušků.

Místem, na které se budou příznivci fotbalu vždy těšit. Protože fotbal je navzdory všemu zmiňovanému nádherný sport. Sport, jehož poselstvím je spojování lidí ve smyslu šíření myšlenek fair-play.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. BANDURA, A. 1997. Social Learning Theory. Engelwood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
2. BĚLÍK, V., HOFERKOVÁ S., KRAUS B. Slovník sociální patologie. Praha: Grada, 2017. Pedagogika. ISBN 978-80-271-0599-1.
3. BRABEC, František, aj. Bezpečnost pro firmu, úřad, občana. 1. vydání. Praha: Public History, 2001. 400 s. ISBN 80-86445-04-06.
4. DOLLARD, J. a kol. 1939. Frustration and Aggression. New Haven: Yale University Press.
5. GLESK, P. Manažerske aspekty športu. Bratislava: 2000, ISBN 80-88901-40-5.
6. HAJDUK, M. 2009. Fandím, teda som chuligán? Sonda do problematiky správania sa a prežívania futbalových fanúšikov na Slovensku: práca ŠVOČ. Bratislava: Univerzita Komenského. 45 s.
7. KASAL, J. Násilí na stadionech jako odraz kultury. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. ISBN 978-80-7435-362-8.
8. KING, M. 2005. Hoolifan. 30 let násilí, Nové Sedlo u Lokte: Vydavatelství&Nakladatelství Zdeněk Plachý.
9. KOLLÁRIK, T. a kol. 1993. Sociálna psychológia. I. vyd. Bratislava: SPN. ISBN80-08-01828-3.
10. KORYČANSKÝ, M. Antikonfliktní tým Policie ČR Správy hl. m. Prahy. In Časopis Policista 3/2008.
11. LE BON, G. Psychologie davu. Vydání čtvrté, v Portále první, revidované. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1028-3.
12. LEÜTTEROVÁ, L. 2009. Analýza ľudského potenciálu mesta Prešov. Bakalárska práca. Bratislava: Prírodovedecká fakulta UK, 2009. 51 strán.
13. LOVAŠ, L. Agrese. In VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I., SOLLÁROVÁ, E., ed. Sociální psychologie: teorie, metody, aplikace. Praha: Grada, 2019. Psyché. s. 202-213. ISBN 978-80-247-5775-9.

14. MAREŠ, Miroslav, Josef SMOLÍK a Marek SUCHÁNEK. Fotbaloví chuligáni: evropská dimenze subkultury. Brno: Centrum strategických studií, 2004, 181 s. ISBN 80-903333-0-3.
15. ORAVCOVÁ, J. 2004. Sociálna psychológia, Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Fakulta humanitných vied, ISBN80-8055- 980-5.
16. SLEPIČKA, Pavel. Sportovní diváctví: rozbor negativních jevů na stadiónech: prevence proti diváckým výstřelkům. Praha: Olympia, 1990, 209 s. ISBN 80-7033-012-0.
17. VEBER, J. 2011. Management: základy, moderní manažerské přístupy, výkonnost a prosperita, druhé vydání, Praha, Management Press, 2011, 736 s., ISBN 978-80-7261-200-0.
18. ZRŮSTOVÁ, Z. BBC Czech Phrase Book. Indiana University, BBC Worldwide, 1996, 192 s. ISBN 056-340-0412

Internetové zdroje:

1. Nový kamerový systém, vyšší bezpečnost. In: sparta.cz [online] Praha: AC Sparta Praha [cit. 6.4.2022] Dostupné z: <https://sparta.cz/cs/clanek/novy-kamerovy-system-vyssi-bezpecnost34228>.
2. Manuál pro fotbalové kluby. Policie ČR [online]. 2008 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/spoluprace-mezi-cmfs-a-policii-cr.aspx>
3. DRÁP, Josef. Projekt ligové stadiony 2012 [online]. c2007,[cit. 2022-01-03]. Dostupné z: http://nv.fotbal.cz/assets/PROJEKT_2012a.pdf.
4. Odhalí zbraň, nůž i láhev s alkoholem. Na stadionu v Jihlavě testují bezpečností skener. In: vysocina.rozhlas.cz [online] Jihlava: Český rozhlas Vysočina 5.2.2020 [cit. 6.4.2022] Dostupné z: <https://vysocina.rozhlas.cz/odhali-zbran-nuz-i-lahev-s-alkoholem-na-stadionu-v-jihlavetestuji-bezpecnosti-814473>.
5. SYNECKÝ, Martin. Prezentace bezpečnost na stadionech. 2013. Dostupné z: http://www.ucps.sk/subory/Konferencia_CR_2013/Synecky_Bezpecnost_na_stadionech.pdf.

6. *EUR-Lex: Přístup k právu Evropské Unie Bezpečnost v souvislosti s fotbalovými zápasy mezinárodního rozměru* [online]. Brusel: EU, 2002 [cit. 2022-05-03]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/LSU/?uri=CELEX%3A32002D0348>.
7. Pod lupou. Supporters-o fanoušcích, pro fanoušky [online]. 2012 [cit. 2022-02-02]. Dostupné z: <https://www.supporters.cz/clanek/britska-nemoc-dil-prvnianglie/3785.html>
8. Reports. Hooligans.cz-server pro fotbalové chuligány, ultras a fanoušky [online]. 2013 [cit. 2022-01-29]. Dostupné z: <http://www.hooligans.cz/index.php/reports/foreign/44-eng/2508-anglie-profilchelsea-headhunters>.
9. *STANOVY FOTBALOVÉ ASOCIACE ČESKÉ REPUBLIKY* [online]. Praha: FAČR, 2014 [cit. 2022-05-03]. Dostupné z: <https://facr.fotbal.cz/uredni-deska-predpisy/177?category=5>.
10. ŠVEŘEPA, M. Hooligans a sociální prevence. Éthum: bulletin pro sociální prevenci, pomoc a intervenci, [online] 2004, roč. 12, č. 43, s. 22-28. [cit. 14.2.2022] Dostupné z: <http://celedi.wz.cz/data/S-2007-02-26-Hooligans/download/hooligans-a-socialni-prevencesverepa.pdf>
11. *UEFA.com document library* [online]. Bern: UEFA, 1993 [cit. 2022-05-03]. Dostupné z: <https://www.uefa.com/news/01e8-0f85fba6514d-0814779c7b90-1000--uefa-com-document-library>.
12. *What Makes a Good Leader? A good leader unlocks potential Empowering others to exceed* [online]. Ian Pratt, 2022 [cit. 2022-05-03]. Dostupné z: <http://www.whatmakesagoodleader.com/>.
13. Zákaz vstupu. Jak fotbalové kluby využívají možnost nepustit rizikové fanoušky na stadion? In: iRozhlas.cz [online] Praha: Český rozhlas 13.3.2019 [cit. 5.4.2022] Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport/fotbal/fortuna-liga-zakaz-vstupu-nasili-na-stadionechpyrotechnika-sparta-plzen-karvina_1903130741_vman.

Legislativní dokumenty:

1. Sdělení č. 39/2019 Sb. Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy Rady Evropy o komplexním přístupu k ochraně, bezpečnosti a poskytování služeb při fotbalových zápasech a dalších sportovních akcích a o výpovědi Evropské úmluvy o diváckém násilí a neslušném chování při sportovních událostech, a zvláště při fotbalových zápasech.
2. Usnesení Rady Evropy č. 2006/C-322/01 o aktualizované příručce s doporučeními pro mezinárodní policejní spolupráci a opatřeními k předcházení násilí a výtržnostem a jejich zvládnutí při mezinárodních fotbalových zápasech, které se týkají alespoň jednoho členského státu.
3. Zákon č. 115/2001 Sb. "O podpoře sportu":
4. Zákon č. 101/2000 Sb. "O ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů:
5. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník
6. Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava české republiky
7. Zákon č. 37/1989 Sb. "O ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi"
8. Zákon č. 84/1990 Sb. "O právu shromažďovacím"
9. Zákon č. 133/1985 Sb. "O požární ochraně"
10. Zákon č. 141/1961 Sb., Trestní řád
11. Zákon č. 200/1990 Sb. "O přestupcích"
12. Zákon č. 273/2008 Sb. "O policii ČR"
13. Zákon č. 513/1991., "Obchodní zákoník"

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR Česká republika

FAČR Fotbalová asociace České republiky

FIFA Mezinárodní federace fotbalových asociací (Fédération Internationale de Football Association)

AFC Asijská fotbalová konfederace

CAF Africká fotbalová konfederace

CONCACAF Fotbalová konfederace Severní, Střední Ameriky a Karibiku

CONMEBOL Fotbalová konfederace Jižní Ameriky

OFC Fotbalová konfederace Oceánie

UEFA Evropská fotbalová konfederace

EU Evropská Unie

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 logo klubu SK Březůvky	40
--	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 2 Silné stránky	46
Tabulka 3 Slabé stránky.....	48
Tabulka 4 Příležitosti	49
Tabulka 5 Hrozby	50

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Pocit bezpečí respondentů na jednotlivých stadionech	53
Graf 2 Pocit bezpečí respondentů v případě při příjezdu 5000 fanoušků	54

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Foto stadionu Březůvky

PŘÍLOHA P I: FOTO STADIONU FC BŘEZŮVKY

Zdroj: Vlastní zpracování autora